

Ilkka Vento

Katsastusalan koulutuksen kehittäminen

Katsastusalan yrityksen toimenpiteet

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Insinööri YAMK

Ajoneuvotekniikan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

6.11.2024

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Ilkka Vento
Otsikko:	Katsastusalan koulutuksen kehittäminen
Sivumäärä:	43 sivua + 1 liite
Aika:	6.11.2024
Tutkinto:	Insinööri (YAMK)
Tutkinto-ohjelma:	Ajoneuvotekniikan tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto:	Ajoneuvotekniikka
Ohjaaja(t):	Lehtori Juho Vallivara

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miten HelppoKatsastus Oy:n koulustoimintaa voitaisiin kehittää siten, että se parantaisi katsastusalan osaamista, lisäisi kiinnostusta alaa ja yrityksen tarjoamia työpaikkoja kohtaan sekä vahvistaisi HelppoKatsastuksen mainetta alan kouluttajana. Työssä tarkasteltiin myös mahdollisia uusia koulutusmenetelmiä ja koulutuspolkuja sekä tapoja vaikuttaa alaa koskevaan koulutuslainsäädäntöön.

Tutkimusaineisto kerättiin HelppoKatsastuksen järjestämän määräaikaikatsastuksen täydennyskoulutuksen osallistujilta kvantitatiivisen kyselytutkimuksen avulla, jota täydennettiin joillakin avoimilla kysymyksillä. Kyselyyn saatiin runsaasti vastauksia, mikä mahdollisti aineiston analysoinnin ristiintaulukoinnin ja sisältöanalyysin menetelmin.

Tutkimuksen mukaan HelppoKatsastuksen täydennyskoulutukset ovat jo nykyisellään laadukkaita, ja yritys on tehnyt oikeansuuntaisia valintoja koulutusten kehittämisessä. Alan ammattilaiset kaipaavat kuitenkin kattavia ja helppokäyttöisiä tukimateriaaleja ajoneuvotekniikasta sekä ajoneuvoja koskevista säädöksistä.

Katsastusalan koulutukset ovat tiukasti säänneltyjä, mikä on hidastanut koulutusmenetelmien uudistumista. Alan erityispiirteitä ovat laaja ja hajallaan oleva säädöskokonaisuus sekä alan pieni koko, mikä asettaa haasteita koulutusten kehittämiseksi rajallisten resurssien vuoksi.

Alan houkuttelevuustekijöinä koulutetut katsastajat arvostavat yleisesti hyviä työoloja, kuten palkkausta, työilmapiiriä ja työpaikan olosuhteita. Houkutellakseen myös muita tekniikan alan osaajia, voisi olla tarpeen helpottaa alalle pääsyä erityisesti ammatillisen koulutuksen kautta sekä lisätä tietoisuutta katsastusalasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista tehokkaalla brändästyöllä.

Avainsanat: katsastuskoulutus, ajoneuvokatsastus, ammattitutkinto

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author(s): Ilkka Vento
Title: Development of Training in the Vehicle Inspection Industry
Number of Pages: 43 pages + 1 appendix
Date: 6 November 2024

Degree: Master's Degree
Degree Programme: Automotive Engineering
Specialisation option: Automotive Engineering
Instructor(s): Juho Vallivaara, Senior Lecturer

The objective of this bachelor's thesis was to explore how HelppoKatsastus Oy's training operations could be developed to enhance expertise within the vehicle inspection industry, increase interest in the field and the job opportunities offered by the company, and improve HelppoKatsastus' reputation as a training provider in the sector. In addition, potential new training methods, career pathways, and ways to influence legislation related to industry training were examined.

Data were collected through a quantitative survey conducted among participants in HelppoKatsastus' periodic vehicle inspection training. Several open-ended questions were included, yielding responses that allowed for analysis using cross-tabulation and content analysis methods.

According to the results, HelppoKatsastus' current refresher training was perceived as high-quality, and the company has made well-directed choices in developing its training programs. However, there is a clear demand among professionals in the field for comprehensive and user-friendly support materials on vehicle technology and related regulations.

Furthermore, training in the inspection industry is heavily regulated, which has slowed the evolution of training methods. The industry is characterized by a broad and fragmented set of regulations and a small workforce, which poses challenges for developing training programs within limited resources.

In conclusion, key factors that attract individuals to the field include common professional benefits such as salary, work environment, and a positive workplace atmosphere. However, to attract more candidates from other technical sectors, entry into the field may need to be simplified, particularly through vocational training pathways, and awareness of careers in the inspection industry raised through effective branding efforts.

Keywords: Vehicle inspection training, vehicle inspection, vocational qualification

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Säätely	3
2.1	Katsastusalan koulutusta koskeva EU säätely	3
2.1.1	Katsastusdirektiivi	3
2.1.2	Eu:n Liikennekelpoisuuspaketti	4
2.2	Katsastusalan koulutusta koskeva kansallinen säädäntö	5
2.2.1	Ajoneuvolaki	5
2.2.2	Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta	5
2.2.3	Liikenne- ja viestintäministeriön asetus ajoneuvojen katsastushenkilöstön jatkokoulutuksesta ja muusta ammattitaidosta	6
2.3	Yleinen katsastusosalalle soveltuvaa ammatillista pohjakoulutusta koskeva kansallinen säätely	6
2.3.1	Laki ammatillisesta koulutuksesta	6
2.3.2	Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta	7
2.3.3	Opetushallituksen määräämät tutkinnon perusteet	8
2.4	Katsastusalan koulutukseen liittyvien säädösten tulkinnat	11
2.4.1	Tulkinnat pohjakoulutuksesta ja työkokemuksesta	12
3	Katsastajan koulutuspolku	13
3.1	Pohjalla ammattikorkeakouluopinnot, ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto	13
3.2	Pohjalla autoalan perustutkinto	13
4	Koulutuksen nykytila	14
4.1	Kouluttajat	14
4.2	Koulutuksessa ja kokeissa käytettävä materiaali	15
4.3	Tekniikan hyödyntäminen koulutuksessa	16
4.4	Koulutuksen nykytilassa havaitut ongelmat	17
5	Katsastusalan henkilöstötarve	19
5.1	Katsastusmäärien kehitys	19
5.2	Katsastajien ikärakenne	19
5.3	Henkilöstön saatavuus	20
6	Kyselytutkimus	20

6.1	Kyselyn suunnittelu	20
6.2	Kyselyn toteutus	23
6.3	Vastausten käsittely	27
7	Tulokset	30
7.1	Palaute ja kehitysehdotukset nykyisestä koulutuksesta	30
7.2	Katsastusalan osaamisen kehittäminen	31
7.3	Katsastusalan vetovoimatekijät	34
7.4	Alavertailu	34
8	Pohdinta	35
9	Johtopäätökset ja kehittämissuhteet	37
9.1	Houkuttelevuustekijät	37
9.2	Koulutuksen kehittäminen	38
9.3	Vaikuttaminen katsastajakoulutusta koskevaan säädäntöön	39
9.4	Kehitysehdotukset	40
	Lähteet	42
	Liite 1 Opinnäytetyön kyselylomake	

1 Johdanto

Katsastusala kamppailee työvoimapulan ja nopeasti kehittyvän ajoneuvotekniikan paineessa samalla kun alalle on muodostunut merkittävää kausivaihtelua säädosmuutosten seurauksena. Autoalan Keskusliiton (AKL) mukaan ajoneuvoala ei houkuttele kovin hyvin uusia alalle tulijoita (1, s. 1), eikä katsastusala pärjää kilpailussa vähistä ajoneuvoalanosaajista, sillä ala on uudistunut hitaasti ja sen voimavarat tehdä brändityötä ovat rajalliset.

AKL:n Jälkimarkkinoinnin tilannekatsauksen mukaan katsastusala työllistää noin 400 henkilöä, joka on n 2,5 % autoalan työpaikoista (2, s. 4). Työelämän rakenteiden muutokset ja katsastusalan ammattilaisten ikärakenne luovat alalle tilanteen, jossa katsastusalan ammattilaisten riittävyyden ja katsastuspalvelun saatavuuden takaamiseksi on ryhdyttävä toimenpiteisiin.

Katsastusala on kokonaisuudessaan voimakkaasti säädelty, ja myös pääsyvaatimukset katsastusosalalle ovat korkeat. Alalle hakeutuvat korkeasti koulutetut autoalan osaajat saattavat kuitenkin törmätä vanhahtaviin koulutusmalleihin ja materiaaleihin, jotka voivat vaihdella eri koulutusorganisaatioiden välillä. Koulutusta on mahdollista saada ainoastaan suomen kielellä, joka myös osaltaan rajoittaa työvoiman saatavuutta.

Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan katsastusalan työntekijöiden ja alaa lähellä olevien henkilöiden näkemyksiä alan kehitystarpeista. Opinnäytetyön tavoitteena on tunnistaa katsastusalan koulutuksen nykytila ja sen ongelmakohtia eri osa-alueilla, kuten pääsyn edellytyksissä, koulutuksen menetelmissä, teknologian huomioimisessa, työmenetelmissä, osaamisen ylläpidossa sekä katsastustyön laadussa ja ehdottaa niihin ratkaisuja erityisesti HelppoKatsastus Oy:n näkökulmasta. Opinnäytetyö on osa yrityksen strategiaa, jonka tavoitteena on vahvistaa yrityksen roolia katsastusalan ammattilaisten kouluttajana ja tietolähteenä ja tätä kautta vaikuttaa yrityksen maineeseen alan työnantajana.

Tutkimuskysymyksiksi muotoituivat seuraavat:

Minkälaisia tekijöitä katsastusalalla toimivat henkilöt pitävät tärkeinä alan houkuttelevuuden kannalta, ja miten koulutuksella voitaisiin vaikuttaa siihen?

Miten HelppoKatsastus Oy:n pitäisi kehittää koulutustoimintaansa, jotta se saisi turvattua työntekijöiden saatavuuden ja pysyvyyden?

Miten HelppoKatsastus Oy:n kannattaisi pyrkiä vaikuttamaan katsastuskoulutusten kansalliseen säädäntöön siten, että koulutuksessa voitaisiin ottaa käyttöön uusia menetelmiä ja koulutuspolkuja?

Tutkimusmenetelmäksi valikoitui kyselytutkimus, jolla voitaisiin saada selville alalla työskentelevien tai muuten alaa lähellä olevien henkilöiden näkemyksiä näistä aiheista. Tutkimuksessa laaditun kyselyn vastaajiksi valittiin HelppoKatsastus Oy:n järjestämän täydennyskoulutuksen osallistujat. Täydennyskoulutukseen osallistujat ovat melko kattava läpileikkaus katsastusalalla työskentelevistä henkilöistä, sillä koulutukseen osallistujissa on työntekijöitä, esimiehiä, yrittäjiä sekä viranomaisia eri puolelta maata. Osallistujissa on myös merkittävä määrä henkilöitä, jotka eivät tällä hetkellä työskentele katsastusalalla, vaikka heillä onkin katsastusoikeudet. Heidän vastauksensa edustavat katsastusalan ulkopuolista näkökulmaa.

Työn tulokset raportoidaan HelppoKatsastus Oy:lle, ja tavoitteena on tuottaa tietoa yrityksen koulutustoiminnan kehittämiseksi. Tuotetun tiedon avulla yritys voisi viipymättä valita koulutustensa sisältöihin aihepiirejä, jotka voisivat parhaassa tapauksessa nopeastikin kehittää yrityksen työnantajakuvaan oikeisiin asioihin keskittyvänä koulutusorganisaationa.

2 Sääntely

Katsastusalan koulutuksen sääntely rakentuu Euroopan unionin säädännöstä sekä kansallisesta säädännöstä. Katsastusalan pohjakoulutusvaatimusta sekä alan erikoiskoulutusta määrittelevät katsastustoimintaa koskevat säädökset, jotka ovat liikenne- ja viestintäministeriön hallinnon alaa.

Pohjakoulutuksen sisällön vaatimukset kuuluvat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alaan, ja niitä ovat ammatillista koulututusta koskevat säädökset sekä ammattikorkeakouluja koskevat säädökset. Tässä opinnäytetyössä keskitytään ainoastaan ammatillista pohjakoulutusta koskeviin säädöksiin, sillä oletuksena on, että mahdolliset lähitulevaisuuden muutokset pohjakoulutusvaatimuksissa tai koulutuspoluissa voisivat liittyä ensisijaisesti näihin.

2.1 Katsastusalan koulutusta koskeva EU sääntely

Ajoneuvojen katsastustoimintaan liittyy useita Euroopan unionin säädöksiä, jotka ovat luonteeltaan direktiivejä tai asetuksia. Kansallisvaltioiden viranomais-toimintaa säädellään useimmiten direktiiveillä ja esimerkiksi ajoneuvojen tekni-siä järjestelmiä useimmiten asetuksilla. Yksinkertaistettuna näiden säädöstyyp-pien ero on se, että direktiivit asettavat tavoitteet, jotka jäsenvaltioiden on saa-vutettava, kun taas asetukset ovat sitovia, ja niitä sovelletaan suoraan jäsenval-tioihin ilman kansallista täytäntöönpanoa (3, luku 6.3.3).

2.1.1 Katsastusdirektiivi

Katsastustoiminnan järjestämistä Euroopan unionin jäsenvaltioissa ohjaa Eu-roopan parlamentin ja neuvoston antama direktiivi 2014/45/EU (3), joka käsitte-lee ajoneuvojen teknistä tarkastusta. Tämä direktiivi korvaa aiemman direktiivin 2009/40/EU. Sen tarkoituksena on taata, että ajoneuvojen tekninen kunto vas-taa tiettyjä standardeja, ja että ne ovat turvallisia sekä ympäristöystävällisiä tie-liikenteessä. Jäsenvaltioiden tulee sisällyttää tämän direktiivin vaatimukset kan-salliseen lainsäädäntöönsä ja varmistaa niiden asianmukainen täytäntöönpano.

Direktiivi määrittelee ajoneuvojen säännöllisten teknisten tarkastusten järjestelmän, mukaan lukien tarkastusväli, tarkastuksen laajuus ja katsastuksen suorittamisen vaatimukset. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että nämä tarkastukset suoritetaan asianmukaisesti ja luotettavasti.

Lisäksi direktiivi asettaa vaatimuksia katsastusasemien toiminnalle, laitteistolle ja henkilökunnalle varmistaakseen, että katsastukset suoritetaan asianmukaisesti ja luotettavasti. Katsastusasemien on täytettävä tietyt standardit ja noudatettava tarkkoja menettelyjä. Direktiivissä määritellään myös vaatimukset katsastushenkilökunnalle, kuten koulutus- ja pätevyysvaatimukset, jotta he voivat suorittaa tarkastukset asianmukaisesti ja ammattitaitoisesti. Lisäksi direktiivi määrittelee vaatimukset tarkastusten dokumentoinnille ja rekisteröinnille. Katsastustulokset on tallennettava ja pidettävä saatavilla viranomaisten tarkastettavaksi tarvittaessa.

2.1.2 Eu:n Liikennekelpoisuuspaketti

EU:n liikennekelpoisuuspaketti, viralliselta nimeltään "Roadworthiness Package", on kokonaisuus lainsäädäntöä, jonka tarkoituksena on parantaa ajoneuvojen teknistä kuntoa koskevia standardeja ja tarkastuksia Euroopan unionissa. Nimi muodostui vuonna 2014, kun EU hyväksyi maantieliikennettä koskevia lainsäädäntötoimia. Liikennekelpoisuuspakettiin kuuluvat seuraavat kolme direktiiviä: määräaikaikatsastuksista annettu direktiivi 2014/45/EU, hyötyajoneuvojen liikennekelpoisuutta koskevista teknisistä tienvartitarkastuksista annettu direktiivi 2014/47/EU ja ajoneuvojen rekisteröintiasiakirjoista annettu direktiivi 2014/46/EU. (4, s. 2.)

Liikennekelpoisuuspaketin uudistukset ovat kokonaisuudessaan valmisteilla EU-komissiossa vuoden 2024 aikana, ja osana pakettia myös katsastusdirektiivin muuttamisesta on tulossa komissiolta esitys. Komission esitys on kuitenkin viivästynyt vuoden 2024 aikana useita kertoja.

Liikennekelpoisuuspaketti voi pitää sisällään myös katsastajien koulutusvaatimusten reunaehtojen muutoksia. Opinnäytetyötä tehdessä komission esityksen

julkaisu on viivästynyt useita kertoja, eikä esityksen sisältöä siksi saatu mukaan opinnäytetyön aineistoksi.

2.2 Katsastusalan koulutusta koskeva kansallinen säädäntö

2.2.1 Ajoneuvolaki

Ajoneuvolaki (5) on ylin kansallinen säädös, joka määrittelee ajoneuvojen rekisteröintiä, liikenneturvallisuutta, ympäristövaikutuksia, hyväkyntöjä sekä katsastuksia. Katsastustoimialan näkökulmasta oleellimmat ajoneuvolain pykälät koskevat suoritettavia katsastuslajeja, katsastusvelvollisuutta, katsastusaikavälejä sekä katsastuksen ajankohtaa. Ajoneuvolaissa säädetään myös monesta katsastuksen suorittamiseen liittyvästä seikasta, ja se tuo näin katsastusdirektiivin vaatimukset kansallisen lainsäädännön tasolle. Ajoneuvolaissa on lisäksi lukuja asetusten ja määräysten antovaltuuksia valtioneuvostolle, eri ministeriöille sekä liikenne- ja viestintävirastolle.

2.2.2 Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta

Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta (6) on toinen merkittävä suoraan katsastustoimintaa määrittelevä lakitason säädös.

Laissa säädetään katsastuksen toimilupien myöntämisestä ja ehdoista, katsastajia koskevista vaatimuksista, katsastustoimintaa koskevista yleisistä vaatimuksista, kuten tasapuolisuudesta, katsastuskoulutuksen koulutusluvista sekä katsastuksen valvonnasta.

Laissa annetaan liikenne- ja viestintäministeriölle asetuksenantovaltuus katsastuskoulutuksen ja niihin liittyvien kokeiden ja todistusten tarkemmista vaatimuksista sekä tietyistä katsastuslupien myöntämisen tarkemmista edellytyksistä. Lisäksi laissa annetaan Liikenne- ja viestintävirastolle useita määräysenantovaltuuksia katsastusluvan myöntämisen edellytysten sekä katsastuskoulutusten yksityiskohdista.

Säädös on tämän opinnäytetyön kannalta oleellisin katsastustoimintaa koskeva lakitasoinen säädös.

2.2.3 Liikenne- ja viestintäministeriön asetus ajoneuvojen katsastushenkilöstön jatkokoulutuksesta ja muusta ammattitaidosta

Katsastusalan koulutusta koskeva Liikenne- ja viestintäministeriön asetus (7) määrittelee katsastushenkilöstön koulutuksen rakenteet ja toteutustavat. Säädeksestä löytyvät kaikki kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen katsastamiseen liittyvät koulutusjaksot sisältöineen ja kestoineen.

Lisäksi asetus määrittelee kokeet ja niiden järjestämisen sekä antaa ohjeet täydennyskoulutuksesta ja kokeiden hyväksymisestä.

Koulutusten sisältöön liittyvät määrittelyt ovat aiheuutteloita, ja koulutusten järjestäjille jää mahdollisuus soveltaa aihepiireistä annettavan koulutuksen sisältöä melko vapaasti. Säädös ei ota myöskään kantaa eri aihealueiden painotuksiin.

Asetus edellyttää, että kaikissa koulutuksissa on jonkin verran lähiopetusta, mutta mahdollistaa myös etäopetuksen osaan koulutuksista. Määräaikaikatsastuksen koulutusjaksojen osalta etäopetuksen osuus saa olla enintään puolet jaksojen kestosta, kun taas erikoiskatsastuksiin liittyvät koulutusjaksot tulee toteuttaa kokonaan lähiopetuksena. Määräaikaikatsastusten täydennyskoulutusten osalta asetus ei määritä lähi- ja etäopetuksen välistä painotusta.

Tämä säädös on merkittävin koulutuksen kehittämismahdollisuuksiin vaikuttava säädös ja keskeinen tämän opinnäytetyön kannalta.

2.3 Yleinen katsastusosalalle soveltuva ammatillista pohjakoulutusta koskeva kansallinen sääntely

2.3.1 Laki ammatillisesta koulutuksesta

Laki ammatillisesta koulutuksesta (8) määrittelee muun muassa ammatillisen peruskoulutuksen ja ammatillisen lisäkoulutuksen järjestämisen periaatteet.

Laissa tarkoitettuja lisäkoulutuksia ovat ammattitutkinto ja erikoisammattitutkinto. Näitä koulutuksia suoritetaan tyypillisesti samalla kun opiskelija työskentelee alallaan, ja soveltuvien alojen osalta nämä lisäkoulutukset ovat soveltuvia pohjakoulutuksia katsastusalalle.

Ammattitutkinto on toisen asteen ammatillinen tutkinto, joka osoittaa, että opiskelija hallitsee tietyt ammattialan perustaidot ja -osaamisen. Katsastusalan pohjakoulutusvaatimuksissa rajataan ammattitutkinto sopivaksi pohjakoulutukseksi määräaika- ja valvontakatsastuksiin oikeuttavaan koulutukseen.

Erikoisammattitutkinto on ammatillinen tutkinto, joka osoittaa, että opiskelija hallitsee tietyn ammattialan erityistaidot ja -osaamisen. Erikoisammattitutkinto on ammattitutkintoa vaativampi ja syvällisempi tutkinto. Se vaatii yleensä ammattialan syvällisempää osaamista ja usein myös johtamistaitoja tai erityisosaamista. Katsastusalan pohjakoulutusvaatimuksissa erikoisammattitutkinto on riittävä pohjakoulutus kaikkien katsastuslajien erikoiskoulutuksen hankkimiseksi.

2.3.2 Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta (9) säädetään olemassa olevat ammatilliset perustutkinnot sekä ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot sekä niiden laajuudet osaamispisteinä.

Tutkintorakenteessa on yhteensä 42 ammatillista perustutkintoa, 64 ammattitutkintoa ja 54 erikoisammattitutkintoa. Useimmat ammatilliset tutkinnot pitävät sisällään useita osaamisaloja.

Tutkintorakenneasetuksessa ei kuitenkaan säädetä tutkintojen osaamisaloja, vaan ne määrätään Opetushallituksen antamissa tutkintoperusteissa. Tällä tavalla on haettu nopeampaa ja joustavampaa reagointia työelämän tarpeisiin. Tutkinnon perusteiden syntymisprosessi (kuva 1) kuvataan esimerkiksi Opetushallituksen tutkinnon perusteprosessin laadunvarmistusmallissa. (10, s. 1.)

Kuva 1. Tutkinnon perusteiden prosessi (10).

2.3.3 Opetushallituksen määräämät tutkinnon perusteet

Opetushallitus päättää ammatillisten tutkintojen perusteista (11). Perusteiden valmistelua tehdään yhteistyössä työ- ja elinkeinoelämän, koulutuksen järjestäjien ja muiden sidosryhmien kanssa.

Tutkinnon perusteet kuvaavat vaadittua osaamista eri tutkinnoissa. Niissä määritellään osaamisalat, tutkintonimikkeet, tutkinnon muodostuminen, ammattitaitovaatimukset, osaamistavoitteet ja osaamisen arviointi. Tutkinto muodostuu pakollisista ja valinnaisista tutkinnon osista.

Ammatilliset tutkinnon osat perustuvat työelämän tarpeisiin, ja niitä arvioidaan käytännön työtilanteissa. Yhteiset tutkinnon osat vahvistavat perustaitoja ja valmiuksia jatko-opintoihin.

Elinikäisen oppimisen avaintaitoja sisällytetään myös ammatillisten tutkintojen perusteisiin, jotta opiskelijat saavat tarvittavia valmiuksia aktiiviseen osallisuuteen yhteiskunnassa, työllistymiseen ja osaamisen kehittämiseen.

Tutkinnon perusteiden kehittämisessä työelämän tarpeet ja ennakointitieto ohjaavat muutoksia, ja Opetushallitus kerää tietoa näiden tarpeiden huomioimiseksi. Opiskelijoilta, koulutuksen järjestäjiltä ja yrityksiltä kerättävä palaute on osa tätä kehitystyötä. (10, s. 2.)

Tutkintojen perusteet julkaistaan Opetushallituksen ylläpitämässä julkisessa e-Perusteet verkkopalvelussa. Palvelu on osa laajempaa Opintopolku-palvelua.

Tässä opinnäytetyössä keskitytään ainoastaan katsastusalan pohjakoulutukseksi sopiviin ammatillisiin tutkintoihin ja niiden perusteisiin.

Ajoneuvoalan ammattitutkinnon perusteet

Ajoneuvoalan ammattitutkinto (11) on laajuudeltaan 150 osaamispistettä, ja sen mahdolliset osaamisalat ovat:

- myynnin ja asiakaspalvelun osaamisala
- korjaamopalvelun osaamisala
- työnjohdon osaamisala
- vauriokorjauksen osaamisala
- rengaspalvelun osaamisala.

Mahdollisia tutkintonimikkeitä ovat:

- automyyjä (AT)
- konemyyjä
- varaosamyyjä (AT)

- korjaamopalvelumyyjä
- ajoneuvomaalari
- korikorjaaja.

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkinnon pakolliset ja valinnaiset osat eri osaamisaloille sekä vaatimukset ammattitaitovaatimuksille eri osa-alueilla. Jokaiselle osa-alueelle on määritelty arviointikriteerit sekä ammattitaidon osoittamistavat.

Tutkinnon perusteet on laadittu siten, että tutkinnon suorittaja voi osoittaa näyttöinä lähes kaikki osa-alueet työskennellessään osaamisalansa mukaisella työpaikalla. Peruste mahdollistaa osa-alueiden näyttöjen täydentämistä yksilöllisillä tavoilla, jos näytön perusteella ei voida arvioida koko osa-alueen ammattitaitoa.

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinnon perusteet

Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto (12) on laajuudeltaan 180 osaamispistettä, ja sen mahdolliset osaamisalat ovat:

- ajoneuvoalan esimiestyön osaamisala
- korjaamopalvelun osaamisala
- myynnin ja asiakaspalvelun osaamisala
- vauriokorjauksen osaamisala.

Mahdollisia tutkintonimikkeitä ovat:

- korjaamon työnjohtaja
- autokorimestari

- automaalarimestari
- automyyjä (EAT)
- konemyyjä (EAT)
- varaosamyyjä (EAT).

Tutkinnon perusteissa määritellään eri osaamisalojen pakolliset ja valinnaiset osat sekä ammattitaitovaatimukset. Jokaiselle osa-alueelle on määritelty arviointikriteerit sekä ammattitaidon osoittamistavat.

Erikoisammattitutkinto eroaa ammattitutkinnosta syvällisyydessä ja monialaisuudessa. Erikoisammattitutkinto edellyttää syvällisempää osaamista alalla ja sisältää monimutkaisempia ja vaativampia työtehtäviä. Erikoisammattitutkinnossa ammattitaidon osoittaminen vaatii näyttöjä, joiden avulla opiskelija osoittaa hallitsevansa vaativampia työtehtäviä kuin ammattitutkinnossa.

2.4 Katsastusalan koulutukseen liittyvien säädösten tulkinnat

Katsastusalan koulutukseen liittyvien säädösten tulkintaa tekevät koulutuksen järjestäjät, jotka ovat katsastusyrittäjiä, oppilaitoksia tai alaa lähellä olevia järjestöjä. Tulkintaa tekee myös Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, joka toimii katsastusalan koulutuksia valvovana viranomaisena sekä katsastuslupien ja oikeuksien myöntäjänä. Traficomilla on useita katsastusalan koulutuksiin liittyviä määräyksenantovaltuuksia, mutta se ei toistaiseksi ole tällaisia määräyksiä antanut, vaan tyytynyt tulkitsemaan ylempitasoisia säädöksiä päätöksiä tehdessään.

Tässä luvussa keskitytään Traficomien säädöstulkintoihin katsastusalan koulutuksiin liittyvissä asioissa.

2.4.1 Tulkinnat pohjakoulutuksesta ja työkokemuksesta

Traficomilla on Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 2013: § 18:n perusteella määräyksenantovaltuus siihen, mitkä ammatti- tai erikoisammattitutkinnot katsotaan soveltuviksi katsastustoimintaan, ja mitkä ammattikorkeakouluopinnot katsotaan muiksi soveltuviksi konetekniikan perus- ja ammattiopinnoiksi sekä mitkä teknikkotason tutkinnot katsotaan vastaavan katsastusalalle soveltuvaa peruskoulutusta. Edellytyksenä on, että viraston on kuultava Opetus- ja kulttuuriministeriötä ja Opetushallitusta.

Käytännössä tilanteessa, jossa viraston antama määräystä ei ole olemassa, sovelletaan Opetushallituksen antamia tulkintasuosituksia asiassa. Traficom on ilmaissut huomioivansa mahdolliset muutokset suosituksissa viivytyksittä ja tekevänsä tulkinnat niiden mukaisesti.

Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 2013: § 19:ssä edellytetään katsastusalan jatkokoulutukseen pääsemiseksi lisäksi vähintään kuuden kuukauden työkokemusta ajoneuvoalan korjaamotehtävistä tai niitä vastaavista tehtävistä tai vaihtoehtoisesti näitä vastaavaa osaamista. Vastaavista tehtävistä tai vastaavasta osaamisesta ei ole määritelty määräyksenantovaltuutta, vaan Traficom tekee tulkinnan harkintansa mukaan tapauskohtaisesti. Tulkinnasta on julkaistu Traficomien verkkosivulla seuraavasti:

Vastaavana kokemuksena tai osaamisena pidetään mm. työskenteleä ajoneuvojen parissa autovahinkotarkastajana tai autotesti-asemalla sekä kokoonpano- ja suunnittelutehtävissä ajoneuvovalmistuksessa. Lisäksi mm. ajoneuvojen tekniikkaan liittyvien aineiden opetusta ammattikorkeakoulussa, ammattiopistossa tai kurssikeskuksessa voidaan pitää soveltuvana työkokemuksena. Ammattiopistossa suoritettua kolmivuotista ajoneuvopuolen linjan tutkintona (esim. maalari-, peltiseppä-, autosähkö- tai dieselasentajalinja, ei kuitenkaan kuljetuslinja) ei katsota vastaavan vaadittua korjaamokokemusta tai osaamista. (13.)

3 Katsastajan koulutuspolku

3.1 Pohjalla ammattikorkeakouluopinnot, ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto

Katsastajaksi on helppo jatkokouluttautua, jos henkilöllä on pohjakoulutuksena katsastajan peruskoulutukseksi soveltuva tekniikan alan ammattikorkeakoulututkinto, ammattitutkinto tai erikoisammattitutkinto sekä vaadittu kuuden kuukauden korjaamokokemus. Tällainen henkilö voi hakeutua katsastusalan koulutuksia järjestävän yrityksen järjestämille katsastuskursseille sekä harjoitusjaksolle ja valmistua muutaman kuukauden aikajänteellä katsastajaksi liikenne- ja viestintäviraston järjestämän kokeen kautta.

Ammattikorkeakouluopiskelijoille on lisäksi annettu helpotus väliaikaisen katsastusoikeuden saamiseksi, jonka mukaan koulutuksen vaatimukset voivat täytyä, kun suoritettuna on 30 opintopistettä ajoneuvotekniikan perus- ja ammattiopintoja tai muita soveltuvia konetekniikan perus- ja ammattiopintoja (6, 20 §.).

Jos henkilöllä on pohjakoulutuksena ammattitutkinto, hän voi jatkokouluttautua ainoastaan määräaika- ja valvontakatsastustehtäviin. HelppoKatsastuksella on kuitenkin muutamia työntekijöitä, jotka ovat jo täydentäneet tai suunnittelevat täydentävänsä ammattitutkintonsa erikoisammattitutkinnoksi, jotta he voivat kouluttautua myös erikoiskatsastustehtäviin.

3.2 Pohjalla autoalan perustutkinto

HelppoKatsastuksen kokemuksen mukaan katsastusosalalle hakeutuu usein henkilöitä, joilla on autoalan perustutkinto, mutta se ei yksin riitä alalle. Yrityksen arvioiden mukaan näillä hakijoilla on usein hyvä ajoneuvotekniikan tuntemus ja katsastusosalalle soveltuva työkokemus, mutta koska heidän pohjakoulutuksensa ei ole riittävä, heidät täytyy ohjata hankkimaan ammatti- tai erikoisammattitutkinto esimerkiksi korjaamopalveluita tarjoavassa yrityksessä.

4 Koulutuksen nykytila

Katsastusalan koulutusta antavalla taholla tulee olla Liikenne- ja viestintäviraston antama jatkokoulutuslupa (6, 5 luku.). Jatkokoulutusluvan myöntämisen ehtona ovat (6, 30 §.):

- 1) hakijalla on oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa;
- 2) hakija ei ole konkurssissa, ja jos hakija on luonnollinen henkilö, hän on täysi-ikäinen, eikä hänen toimintakelpoisuuttaan ole rajoitettu;
- 3) hakijalla on palveluksessaan täysi-ikäinen ja asiantunteva koulutustoiminnasta vastaava henkilö, joka ei ole konkurssissa ja jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu;
- 4) hakijalla on käytettävissään riittävä ja katsastustoimintaan perehtynyt ammattitaitoinen opetushenkilöstö;
- 5) hakijalla on käytettävissään riittävät ja tarkoitukseen soveltuvat toimitilat;
- 6) hakijalla on käytettävissään tarvittavat opetusmateriaalit ja -välineet;
- 7) hakijalla on yksityiskohtainen koulutusohjelma, josta käyvät ilmi opetettavat asiat, aikataulut ja suunnitellut opetusmenetelmät.

4.1 Kouluttajat

Katsastusalan koulutusta antavat Suomessa tällä hetkellä Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymät organisaatiot (14), joita ovat:

- A-Katsastus Oy, Helsinki
- HelppoKatsastus Oy, Helsinki

- Oulun ammattikorkeakoulu Oy, Oulu
- Turun ammattikorkeakoulu Oy, Turku
- Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry, Helsinki.

Lisäksi Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 2013: § 29 mukaan myös Liikenne- ja viestintävirasto voi tarvittaessa antaa erikois- ja täydennyskoulutusta.

Koulutusta antavien organisaatioiden määrä on laskenut viime vuosien aikana. Vuonna 2018 koulutusorganisaatioita oli kahdeksan (15, s. 4.).

Hyväksytyistä koulutusorganisaatioista merkittävimpiä ovat tällä hetkellä A-Katsastus Oy sekä Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry, joiden koulutusvalikoimaan kuuluvat kuluvat kaikki toimilupalaissa mainitut kevyen- ja raskaan kaluston määräaikais- ja erikoiskatsastukseen liittyvät koulutusjaksot. Lisäksi nämä organisaatiot antavat koulutusta vaarallisten aineiden kuljetusajoneuvojen katsastukseen sekä ajoneuvojen yksittäishyväksyntään.

HelppoKatsastus Oy:n koulutusoikeudet rajoittuvat toistaiseksi kevyen kaluston määräaikaiskatsastuksen alalletulo- ja täydennyskoulutuksiin sekä kevyen kaluston erikoiskatsastuskoulutuksiin. HelppoKatsastus on kasvattanut osuuttaan etenkin määräaikaiskatsastuksen täydennyskoulutuksissa, jossa sen markkinaosuus on n.15 % katsastusalalla työskentelevistä henkilöistä.

Oulun ja Turun ammattikorkeakoulujen koulutustoiminta keskittyvät opiskelijoille tarjottavien katsastuksen alalletulokoulutusten järjestämiseen.

4.2 Koulutuksessa ja kokeissa käytettävä materiaali

Katsastusalan koulutuksissa käytettävä kirjallinen materiaali koostuu pääosin koulutusorganisaatioiden itse kokoamasta kurssimateriaalista. Liikenne- ja viestintävirasto tarkastaa materiaalin asianmukaisuuden aina koulutuslupaa haettaessa.

Koulutusmateriaaliin kuuluu usein kouluttajan kokoamia lainsäädäntökatsauksia, Liikenne- ja viestintäviraston extranetissä julkaistuja tiedotemateriaaleja sekä ajoneuvo- tai tarvikevalmistajien tuottamia teknisiä asiakirjoja. Viime vuosina mukaan on tullut myös jonkin verran videomateriaalia. Kirjallinen materiaali kootaan opiskelijoille kokonaisuudeksi, joka ennen koostui perinteisestä kurssikansiosta, mutta nykyisin jaetaan usein sähköisesti esimerkiksi pilvipalvelun kautta.

Lisäksi materiaalina käytetään tavallisesti lainsäädäntökokoelmaa sähköisessä tai kirjallisessa muodossa (esimerkiksi tieliikennelakien kokoelma) sekä STROrenkaiden normeja käsittelevää kokoelmaa.

Materiaalin seuraamiseksi koulutuksissa voidaan käyttää tietokonetta, älylaitetta tai tulosteita ja kirjoja. Etäkoulutuksiin osallistuttaessa tietokoneen käyttöä voidaan edellyttää.

Katsastusalan koulutuksiin liittyvät kirjalliset kokeet ovat niin sanottuja materiaalikokeita, ja materiaalina voidaan käyttää edellä mainittuja koulutusmateriaaleja lukuun ottamatta mahdollisia harjoituskokeita ja harjoitustehtäviä.

Katsastuskoulutuksiin liittyvissä käytännön harjoituksissa käytetään materiaalina yleensä koulutuksen aihepiiriin sopivia ajoneuvoja sekä katsastustoimipaikoilta löytyviä välineitä ja työkaluja. Materiaalina voidaan käyttää myös ajoneuvojen irrallisia osia tai varusteita, esimerkiksi veto- tai turvalaitteita.

4.3 Tekniikan hyödyntäminen koulutuksessa

Katsastusalan koulutukset ovat olleet pitkään varsin perinteisiä luentotyyppeisiä läsnäolokoulutuksia. Liikenne- ja viestintäministeriön asetus ajoneuvojen katsastushenkilöstön jatkokoulutuksesta ja muusta ammattitaidosta (7) myös edellyttää koulutusmuodoksi lähiopetusta suuressa osassa alan koulutuksia.

Osittainen etäopetus on mahdollista määräaikaikatsastuksen yleisjaksolla sekä kevyiden ja raskaiden ajoneuvojen koulutusjaksoilla. Lisäksi osittainen etäopetus on mahdollista määräaikaikatsastuksen täydennyskoulutuksessa sekä erikoiskoulutuksiin liittyvissä täydennyskoulutuksissa.

Etäopetuksen hyödyntämisessä on alalla edelleen useita säädöksistä johtuvia rajoitteita, mikä on hidastanut digitaalisten oppimisalustojen käyttöönottoa. Verkkoluentoja on kuitenkin järjestetty tavanomaisilla digitaalisilla työkaluilla, kuten Microsoft Teamsilla, Zoomilla ja Skypellä, joiden avulla luentoja on pidetty webinaarimuodossa. HelppoKatsastus on kokeillut täydennyskoulutuksissaan myös YouTube Live -striimauspalvelua verkkoluentotekniikkana.

Katsastusalan koulutuksissa digitaalisia oppimisalustoja ja verkkokursseja on käytössä vain vähän. HelppoKatsastus on järjestänyt määräaikaikatsastuksen täydennyskoulutusta verkkokurssina yhteistyössä Verkkokoulu.comin kanssa, mutta muilla toimijoilla verkkokursseja ei toistaiseksi ole ollut tarjolla.

Määräaikaikatsastuksen täydennyskoulutus soveltuu kuitenkin verkkokurssiksi parhaiten, sillä kaikki alalla työskentelevät henkilöt joutuvat osallistumaan kyseiseen koulutukseen vuosittain. Tämän ansiosta koulutukseen osallistuvien määrä on riittävä verkkokurssin järjestämisen kannalta.

Opetusmateriaalin laatu ja monipuolisuus ovat viime vuosina hieman parantuneet, kun materiaali on pääsääntöisesti muuttunut sähköiseen muotoon. Mukaan ovat tulleet myös videomuotoiset materiaalit, joilla opetukseen on mahdollista tuoda konkreettisia esimerkkejä erilaisista katsastuksen työvaiheista sekä erilaisista ajoneuvoista.

4.4 Koulutuksen nykytilassa havaitut ongelmat

Katsastusalan koulutuksen nykytilaa voi tarkastella monesta eri näkökulmasta, mutta tässä opinnäytetyössä asiaa käsitellään HelppoKatsastuksen koulutustoiminnan näkökulmasta. Yrityksen kannalta koulutuksen tulisi tuottaa uusia kat-

sastusalan ammattilaisia sekä kehittää jo alalla työskentelevien osaamista. Koulutukseen pääsemisen tulisi olla riittävän helppoa, ja alalletulokoulutuksen tulisi olla tarpeeksi houkutteleva, jotta ala pystyisi kilpailemaan muiden tekniikan alojen kanssa uusista työntekijöistä.

Koulutuksen olisi myös oltava kustannustehokasta siten, että pienten katsastusyritysten resursseja ei kuluisi tarpeettomasti jatkuvaan matkustamiseen koulustilaisuuksiin. Sen sijaan tulisi panostaa laadukkaaseen opetukseen.

HelppoKatsastus on havainnut koulutuksessa useita ongelmia, jotka liittyvät muun muassa säädösten aiheuttamiin vaatimuksiin alalle tulijoille sekä kaava-maisiin lähiopetusvaatimuksiin. Lisäksi koulutusten houkuttelevuus on osoittautunut ongelmaksi. Yleinen mielikuva katsastusalasta vaikuttaa olevan jossain määrin negatiivinen, eikä ala ole onnistunut merkittävästi parantamaan brändiään ja siten mielikuviaan.

Ammatillisen koulutuksen kautta alalle hakeutuvien haasteena on usein se, että katsastusalaan soveltuvaa ammatti- tai erikoisammattitutkintoa ei voi suorittaa katsastusyrityksessä tehtävien näyttöjen avulla. Tutkinnon suorittaminen edellyttää käytännössä työsuhdetta johonkin muuhun autoalan yritykseen. Tällaisen työsuhteen saaminen voi olla hankalaa, jos tavoitteena on siirtyä tutkinnon suorittamisen jälkeen katsastusyrityksen palvelukseen. Sama ongelma koskee myös niitä henkilöitä, jotka jo työskentelevät katsastusalalla ja haluaisivat päivittää ammattitutkintonsa erikoisammattitutkinnoksi edetäkseen erikoiskatsastustehtäviin.

Katsastusalan koko on pieni, kun sitä mitataan henkilöstömäärällä, mutta samalla alalla tarvittava osaaminen on monipuolista ja vaativaa. Tämä johtaa siihen, että vaativia koulutuksia on rakennettava hyvin pienillä resursseilla ja hyvin pienelle joukolle. Lisäksi katsastusala koskeva sääntely ja ajoneuvotekniikka uudistuvat nopeasti, mikä tekee osaamisen ylläpitämisestä haastavaa. Alan erityispiirre on myös se, että ajoneuvoja koskeva säädäntö on aina sidottu ajoneuvojen käyttöönottoaajankohtiin, jolloin myös vanhentunut säädäntö on osattava ja

sitä on sovellettava sen voimassaoloaikana käyttöönottuihin ajoneuvoihin. Tämä kasvattaa koulutusten sisältövaatimuksia nopeasti.

5 Katsastusalan henkilöstötarve

5.1 Katsastusmäärien kehitys

Katsastusalan henkilöstötarpeeseen vaikuttaa ajoneuvojen vuotuinen katsastusmäärä sekä niiden jakautuminen eri vuodenaikoihin. Vuonna 2018 voimaan tullut katsastusaikavälien harvennus on vähentänyt katsastusmääriä verrattuna aiempiin vuosiin (15, s. 2), mutta ajoneuvokannan kasvu ja ajoneuvojen keski-ikänsä nousu ovat kääntämässä määrät jälleen nousuun (16, s. 2). Aikavälimuutoksen yhteydessä tehty katsastusajan määräytymisen uudistus on myös lisännyt kausivaihteluita, mikä on johtanut siihen, että suosituimpina katsastusaikoina määrät ovat lähes palanneet aikaisemmalle tasolle.

Tulevaisuudessa katsastusmäärien ennustetaan kasvavan hitaasti ajoneuvokannan kasvun ja -ikäntymisen myötä, samalla kun kausivaihtelun odotetaan voimistuvan entisestään.

5.2 Katsastajien ikärakenne

Katsastusalan henkilöstötarpeeseen vaikuttaa myös katsastajien ikärakenne, eli kuinka paljon alalta poistuu työntekijöitä eläköitymisen seurauksena ja kuinka paljon uusia katsastajia koulutetaan alalle. Ajantasaista tietoa katsastajien ikärakenteesta ei ole saatavilla, mutta Tilastokeskuksen yleisen väestöennusteen mukaan työmarkkinoilta poistuvien määrä on joissain tapauksissa suurempi kuin työmarkkinoille tulevien, eikä katsastusala HelppoKatsastuksen havaintojen mukaan ole tästä poikkeus. Traficomien julkaiseman Katsastusalan tilannekatsauksen mukaan vuonna 2023 alalle valmistui 64 henkilöä (17, s. 2).

5.3 Henkilöstön saatavuus

Traficom in julkaiseman katsastusalan tilannekatsauksen mukaan alalla on paikoin ilmennyt työvoimapulaa, erityisesti alueilla, joiden lähistöllä ei ole autoteknistä koulutusta tarjoavaa oppilaitosta. Tällaisia alueita ovat muun muassa ruotsinkieliset alueet sekä Itä-Suomi (17, s. 18). HelppoKatsastus on havainnut, että vuosina 2023 ja 2024 alalla on ollut ajoittain yli 70 avointa työpaikkaa samanaikaisesti, mikä viittaa siihen, että alalle tulijoiden määrä ei ole riittänyt täyttämään avoimia työpaikkoja. HelppoKatsastuksen arvion mukaan alan henkilöstötarpeen täyttämiseksi alalle tulevien määrän tulisi olla nykyiseen verrattunakin kaksinkertainen.

6 Kyselytutkimus

6.1 Kyselyn suunnittelu

Osana opinnäytetyötä päätettiin selvittää katsastusalan täydennyskoulutukseen osallistuvien henkilöiden kokemuksia HelppoKatsastuksen nykyisestä koulutus-toiminnasta sekä heidän toiveitaan ja odotuksiaan siitä, millaisia muutoksia he toivoisivat koulutukseen. Lisäksi haluttiin kartoittaa heidän näkemyksiään alan osaamisen ylläpitämisestä sekä mielipiteitä mahdollisista toimenpiteistä, joilla osaamista voitaisiin kehittää. Haluttiin myös tiedustella alan nykyisiä vetovoimatekijöitä ja mielikuvia katsastusalan houkuttelevuudesta verrattuna muihin autoalan tehtäviin.

Tutkimuksen aihe ja haettavan tiedon laatu sekä tutkimuksen tavoite määrittävät sen, millä menetelmällä tietoa kannattaa hankkia. Tarkoitus on saada tutkimukseen sellaista tietoa, joka auttaa tutkimuksen tavoitteen saavuttamista ja auttaa tutkijaa vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Tärkeintä on valita sellainen lähestymistapa, jonka tutkimusmenetelmät sopivat kyseisen ilmiön tutkimiseen. Tärkeää on myös täsmentää ongelma tai ilmiö, johon tutkimuksella pyritään löytämään vastaus. (18, s. 56.)

Tutkimuksen toteutustavaksi valittiin kyselytutkimus, vaikka HelppoKatsastuksen sisäisen viestinnän havaintojen perusteella oli odotettavissa, että katsastusalalla työskenteleviä henkilöitä on vaikea saada vastaamaan kyselytutkimuksiin. Katsastustyön luonteeseen ei kuulu pitkät tauot tai mahdollisuus keskittyä esimerkiksi sähköpostien lukemiseen. Yrityksen kokemuksen mukaan jopa tärkeät sähköiset viestit jäävät helposti katsastajilta huomiotta, joten oli ennakoitavissa, että tavanomaisella ja vapaaehtoisella kyselyllä vastauksia olisi vaikea kerätä. Tätä näkemystä tukivat myös aiemmat katsastusalaan liittyvät opinnäytetyöt, joiden kyselytutkimuksiin on ollut hankala saada vastauksia. Tällaisia havaintoja on ainakin Jarmo Olkkosen ja Heikki Pääkkösen opinnäytetyössä Ajoneuvokatsastajan koulutus Saimaan Ammattiopistossa (19, s. 20) sekä Toni Kilpeläisen opinnäytetyössä Erikoiskatsastuskoulutuksen sisällön ja osaamisvaatimusten vastaavuus (20, s. 28).

Kyselytutkimus päätettiin toteuttaa HelppoKatsastuksen järjestämän määräaikaikatsastuksen täydennyskoulutuksen palautekyselyn yhteydessä. Kyselyn pääasiallinen toteutustapa oli kvantitatiivinen tutkimus täydennettynä joillakin avoimilla kysymyksillä. Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus on tarkoitettu erilaisten muuttujien väliseen tarkasteluun. Koulutukseen osallistujilta edellytettiin vähintään monivalintakysymyksiin vastaamista. Näin arvioitiin saatavan merkittävä määrä tutkimusaineistoa tutkimustyön tarpeisiin.

HelppoKatsastuksen järjestämä määräaikaikatsastuksen täydennyskoulutus toteutettiin Verkkokoulu.comin alustalle rakennettuna verkkokurssina, johon sisältyy itseopiskeltavia videoluentoja ja tehtäviä sekä live-webinaari. Tälle alustalle oli mahdollista sovittaa erilaisia kyselytekniikoita. Vertailtaessa Microsoft Forms- ja Google Forms -kyselytyökalujen toimintoja ja tietoturvaominaisuuksia päädyttiin suorittamaan kysely Google Forms -kyselynä. Tämä mahdollisti anonyymien vastaamisen, sopivien monivalinta- ja avointen kysymysten luomisen sekä kohtuullisen hyvän tulosten raportoinnin.

Kyselytutkimuksessa päätettiin luokitella vastaajat kolmella tavalla

- nykyinen työtehtävä
- alan työkokemus
- pohjakoulutus.

Näiden luokitteluperusteiden arvioitiin olevan merkittäviä tutkimuksen kannalta.

Kysymyksiä päätettiin luokitella tutkimuskysymysten perusteella kysymyksiin

- HelppoKatsastuksen nykyisestä koulutustoiminnasta ja sen parantamisehdotuksista
- katsastusalan vetovoimatekijöistä
- katsastusalan osaamisen kehittamisestä.

Kysymykset rakennettiin yrityksen kehityspalavereissa esiin nousseista aihepiireistä.

Suurin osa kysymyksistä päätettiin muotoilla Likert-asteikkokysymyksiksi, ja näitä pyrittiin täydentämään saman aihepiirin avoimilla kysymyksillä, johon pystyi jättämään vapaan vastauksen. Likert-asteikko muodostuu yleisimmin 5- tai 7-portaisesta nousevasta tai laskevasta asteikosta ja sen tarkoitus on mahdollistaa hienovarainen erottelu vastaajien mielipiteissä ja tarjota analyysiin soveltuvaa numeerista dataa, jota voidaan hyödyntää asennetutkimuksissa ja muissa mielipidekyselyissä. (21, s. 200.) Likert-asteikon käyttö helpottaa tulosten analysointia, sillä vastaukset voidaan suoraan analysoida esimerkiksi Excel-taulukkolaskentaohjelman avulla.

Tällä järjestelyllä pyrittiin saamaan sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista tietoa samoista aiheista. Tämä mahdollistaisi kvantitatiivisen tulosten analysoinnin

taulukotyökaluin, mutta voisi myös nostaa esiin yksityiskohtaisia selityksiä aiheista ja antaa mahdollisia kehitysehdotuksiakin. Avoimet kysymykset analysoitiin sisällönanalyysin menetelmin.

6.2 Kyselyn toteutus

Kysely toteutettiin HelppoKatsastuksen järjestämän vuoden 2023 määräaikaikatsastuksen täydennyskoulutuksen yhteydessä. Kysely (liite 1) lisättiin koulutuksen viimeiseksi vaiheeksi Verkkokoulu.com-oppimisympäristöön 23.11.2023. Vaihtoehtoiset webinaarit, jotka olivat osa koulutusta, pidettiin 25.11.2023 ja 14.12.2023, ja osallistujat ohjattiin vastaamaan kyselyyn webinaarin jälkeen.

Kaikki vastaukset kerättiin näinä kahtena päivänä, ja yhteensä 169 henkilöä vastasi kyselyyn, mitä voidaan pitää hyvänä otoksena. Otos edustaa noin 11:tä % kaikista katsastusalalla työskentelevistä henkilöistä (2, s. 2).

Lopullisiksi kysymyksiksi muodostuivat:

- Mitä asioita toivoisit käsiteltävän täydennyskoulutuksessa ensi vuonna (avoin kysymys)?
- Millä tavalla toivoisit HelppoKatsastuksen kehittävän koulutustoimintaansa (avoin kysymys)?
- Arvio asteikolla erittäin onnistunut–ei lainkaan onnistunut, miten hyvin onnistuimme tällä kertaa täydennyskoulutuksen eri osa-alueissa
 - koulutuksen löydettävyys
 - koulutukseen ilmoittautuminen
 - kouluttajien esiintyminen
 - aihevalinnat

- eri aiheisiin käytetyn ajan painotus
 - verkkokoulu-sivuston toimivuus
 - koulutuksen aikataulu
 - tallenteiden tekninen toteutus
 - webinaarin ajankohta.
- Miten katsastusalaa tulisi mielestäsi kehittää, jotta ala houkuttelisi uusia tekijöitä (avoin kysymys)?
 - Mitkä olisivat seikkoja, jotka saisivat nykyiset tekijät pysymään alalla (avoin kysymys)?
 - Arvioi asteikolla erittäin tärkeä–ei lainkaan tärkeä, kuinka tärkeänä pidät seuraavia olemassa olevia tekijöitä katsastusalalla työskentelevien osaamisen kannalta.
 - vuosittainen täydennyskoulutus
 - allalietulijoilta vaadittava 6kk:n korjaamokokemus
 - nykyinen pohjakoulutusvaatimus (vähintään ammattitutkinto)
 - yrityksen tai yhteisön oma tekninen neuvonta
 - yrityksen sisäiset ohjeet
 - viranomaisen tukimateriaalimuotoiset ohjeet
 - Traficom extranet -sivusto
 - Traficom-säädöspankki

- yrityksen/yhteisön itse järjestämä koulutustoiminta.
- Arvioi asteikolla erittäin hyödyllinen–ei lainkaan hyödyllinen, miten hyödyllisiä seuraavanlaiset kehitystoimenpiteet olisivat katsastusalalla työskentelevien osaamisen kannalta.
 - katsastajan pohjakoulutusvaatimuksen nostaminen
 - vuosittaisen täydennyskoulutuksen tuntimäärän lisääminen kaksinkertaiseksi
 - täydennyskoulutuksen jaksottaminen kalenterivuodelle säädosmuutosten julkaisuja seuraten
 - viranomaisen tukipuhelinpalvelun palauttaminen
 - katsastusyrittäjien/yhteisöjen järjestämän tukipuhelin palvelun resurssin lisääminen
 - viranomaisen suorittaman katsastuksen valvonnan lisääminen
 - katsastusta koskevien säädösten muuttumisesta kertova kuukausittainen tiedote sähköpostitse
 - ajoneuvovalmistajien ohjeiden toimittaminen katsastajien käyttöön nykyistä laajemmin ja nopeammin
 - katsastuksen allalletulokurssien uudistaminen
 - katsastuksen vastuuhenkilön palauttaminen jokaiselle katsastustoimipaikalle
 - täydennyskoulutukseen sisällytettävä tiedonhakukoulutus

- viranomaisen järjestämä määräaikaikatsastuksen kertauskoe esim. kolmen vuoden välein.
- Onko sinulla mielessäsi jokin kehitystoimenpide, jolla alalla työskentelevien osaamista voisi parantaa (avoin kysymys)?
- Arvioi asteikolla erittäin tärkeä–ei lainkaan tärkeä, kuinka tärkeänä pidät seuraavia tekijöitä katsastusalan vetovoiman kannalta
 - tehtävän yhteiskuntavastuu
 - katsastusalan maine julkisuudessa
 - palkkataso
 - työn viranomaistehtävää vastaava luonne
 - työn merkityksellisyys
 - työskentely-ympäristö
 - kehittymis- ja kouluttautumismahdollisuudet
 - työyhteisön ilmapiiri
 - hyvä johtaminen
 - katsastustyön arvostus yhteiskunnassa
 - työskentely erilaisten ajoneuvojen parissa
 - työskentely uuden ajoneuvotekniikan parissa
 - alalla työskentelevien korkea koulutustaso

- työajat
 - työmahdollisuudet eri puolilla maata
 - mahdollisuus ryhtyä katsastusyrittäjäksi.
- Arvioi lopuksi kaikkia autotoimialan toimintoja asteikolla erittäin vetovoimainen–ei lainkaan vetovoimainen, miten hyvin ne ovat mielestäsi onnistuneet viime aikoina luomaan vetovoimaa työmarkkinoilla.
 - autojen huolto ja korjaus
 - ajoneuvojen ja niiden osien valmistus
 - osa- ja tarvikekauppa
 - autojen vuokraus ja -leasing
 - autokatsastus.
 - Voit jättää halutessasi myös muuta vapaamuotoista palautetta tai kehitysehdotuksia (avoin kysymys).

6.3 Vastausten käsittely

Kyselyn toteuttamisen jälkeen seuraava vaihe on analyysivaihe. Kerättyä tietoa käsitellään ja järjestellään siten, että tutkittavia ilmiöitä voidaan havainnoida ja aineistosta mahdolliset löytyvät ilmiöiden keskinäiset suhteet saadaan avattua ja kuvailtua. (18, s. 61.) Tulosten perusteella pyritään sitten vastamaan asetettuihin tutkimuskysymyksiin.

Kyselyvastauksia kertyi suunnitelman mukaisesti varsin suuri määrä, joten vastausten tehokas analysointi vaati huolellista suunnittelua ja sopivien apuvälinei-

den käyttöä. Google Forms tuottaa kyselyn vastauksista tiivistelmän, joka sisältää joitakin kaavioita. Lyhyen tarkastelun jälkeen kuitenkin kävi ilmi, että tiivistelmän kaaviot eivät olleet riittäviä tietojen syvälliseen analysointiin.

Kyselyvastauksista muodostui taulukko, joka sisälsi tietoa noin 10 000 solussa. Tämän tiedon käsittelemiseksi oli luotava paremmin soveltuvia visualisointeja ja suodattimia. Asteikkokysymysten vastaukset päätettiin visualisoida suodatettavilla vaakapalkkikaavioilla, ja avointen kysymysten vastaukset koottiin suodatettavaan taulukkoon.

Vastausten käsittelyyn päätettiin käyttää Excel-suodatuksia, ja suodattimiksi valittiin kyselyn luokittelukysymykset. Suodattimien avulla aineistoa voitiin analysoida ristiintaulukointimenetelmällä, eli voitiin esimerkiksi tarkastella eri rooleissa työskentelevien ja erilaisen pohjakoulutuksen saaneiden henkilöiden vastauksia eri muuttujien suhteen.

Avoimien kysymysten vastauksiin käytettiin sisällönanalyysia. Sisällönanalyysia (*content analysis*) käytetään, kun halutaan sanallisesti tai tilastollisesti kuvailla aineiston sisältöä tai siinä esiintyviä ilmiöitä. Tavoitteena on tehdä havaintoja ja kerätä tietoa ilmiöistä, joita aineiston katsotaan edustavan. Tietoa voidaan kerätä joko sanallisessa muodossa, eli ilmaisuina, tai määrällisessä muodossa, tilastoituina ja luokiteltuina. Näin saatu tieto toimii pohjana ilmiön kuvailulle tai sen selittämiseksi. (18, s. 52–54.)

Kun luokittelurunko on laadittu, aineistosta voidaan kerätä numeerisia tuloksia sen mukaan, kuinka paljon eri luokkiin kuuluvia tekijöitä ilmenee. Tutkijan on menetelmää valitessaan pohdittava ensin, voiko tutkittavaa sisältöä ylipäätään muuttaa tilastolliseen muotoon. Jos aineistosta voidaan tunnistaa keskenään samanlaisia tekijöitä tai osia, tai jos jotkin sisällön osat voidaan tiettyjen kriteerien perusteella luokitella samanlaisiksi, aineiston sisältö on mahdollista luokitella ja kuvata. (18, s. 31–33.)

Analyysiprosessin vaiheet voidaan käytännössä yksinkertaistaa seuraavasti:

- Aineistoon tutustuminen: Kerätty aineisto käydään huolellisesti läpi lukemalla ja analysoimalla.
- Aineiston pelkistäminen: Aineistosta nostetaan esiin merkittäviä tekijöitä aineistolähtöisesti.
- Aineiston kategorisointi: Aineisto jaetaan osiin ja luokitellaan tunnistettujen tekijöiden perusteella.
- Tulkinta: Aineistosta ja sen luokista tehdyt havainnot ja merkitykset tulkitaan ja suhteutetaan aikaisempiin tutkimuksiin. (22, s. 149.)

Aineiston analyysin tavoitteena on kuvata ja ymmärtää tutkittavaa ilmiötä. Tutkija pyrkii syventämään ymmärrystä ilmiöstä sekä sen kontekstista. Tämä syventää sekä tutkijan että lukijan käsitystä tutkimuksesta ja auttaa arvioimaan tutkimusprosessin uskottavuutta sekä johtopäätösten luotettavuutta. (22, s. 143.)

Kun avoimia vastauksia käsitellään sisällönanalyysin menetelmillä, pyritään aineisto muotoilemaan mahdollisimman selkeään ja tiivistettyyn muotoon. Tavoitteena on poimia aineiston oleellinen tieto, joka luokitellaan ja käsitteellistetään. Tämän jälkeen aineisto kootaan uudelleen johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi, jota voidaan tulkita ja josta voidaan tehdä johtopäätöksiä. (23, s. 108.)

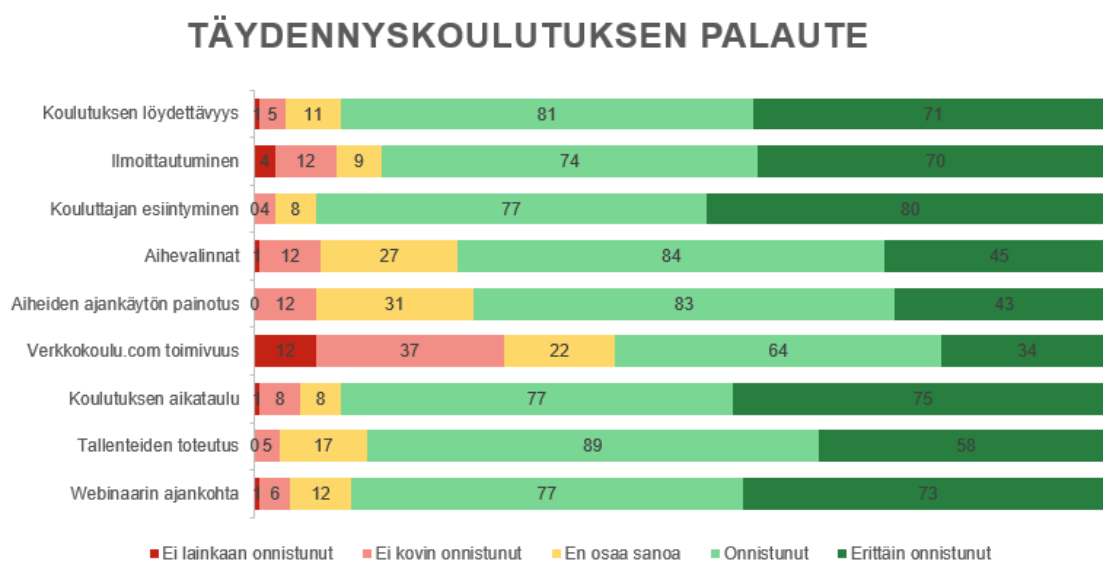
Kun opinnäytetyössä on käytetty aineiston keruun ja analyysin keinoina sekä määrällisiä että laadullisia menetelmiä, voidaan tutkimusta pitää monimenetelmätutkimuksena. Usean menetelmän käyttö voi olla tehokkaampi tapa saada vastauksia tutkimuskysymyksiin. (22, s. 75.)

Tässä opinnäytetyössä tietoa on kerätty vain yhdellä kyselyllä, joten kovin laajasta monimenetelmän käytöstä ei voida puhua. Kuitenkin kvantitatiivisten kysymysten täydentäminen avoimilla kysymyksillä voi nostaa vastauksissa esiin tekijöitä, joita pelkällä kvantitatiivisella kyselyllä ei saada selville.

7 Tulokset

7.1 Palaute ja kehitysehdotukset nykyisestä koulutuksesta

Kyselyn vastausten perusteella järjestettyä määräaikaikaskatsastuksen täydennyskoulutusta pidettiin varsin onnistuneena (kuva 2). Erityisesti kouluttajan esiintymistä, koulutuksen aikataulua ja koulutuksen löydettävyyttä arvostettiin. Sen sijaan selvästi heikoiten onnistuttiin Verkkokoulu.com-alustan toimivuudessa. Lisäksi hieman kriittistä palautetta annettiin koulutuksen aihevalinnoista ja niiden painotuksista. Ryhmittelemällä vastaajia työkokemusvuosien, pohjakoulutuksen tai roolin perusteella vastaukset olivat samansuuntaisia. Katsastusyrittäjien vastauksissa koulutuksen aikataulu ja ajankohta nousevat edellisten rinnalle onnistuneimmiksi osa-alueiksi.

Kuva 2. Täydennyskoulutuksen palaute, kaikki vastaajat.

Yrittäjien aikataulutukseen liittyvät positiiviset kokemukset olivat odotettuja, sillä koulutuksen ajankohta ja aikataulu oli suunniteltu etukäteen heidän tarpeitaan ajatellen. Koulutus järjestettiin sesonkiaikojen ulkopuolella, ja toinen vaihtoehtoisista webinaareista pidettiin lauantaina, mikä helpotti osallistumista. Kriitikki Verkkokoulu.com-alustan toimivuudesta keskittyi pääosin webinaarikir-

jautumiseen, joka ei toiminut parhaalla mahdollisella tavalla muun muassa vahvan tunnistautumisen vaatimusten vuoksi. Erilaisilla laitteilla ja internetselaimilla kirjautumisprosessi toimi eri tavoin, eikä tarvittava ohjeistus ja kirjautumisen loogikka olleet täysin riittäviä.

Palautteen yhteydessä kysyttiin avoimella kysymyksellä toiveita seuraavan vuoden täydennyskoulutuksen aihepiireistä. Vastauksissa korostuivat erityisesti uuden ajoneuvotekniikan, etenkin sähköajoneuvojen, katsastaminen. Myös ehdotuksia vikojen havainnointiin ja arviointiin liittyvistä aiheista saatiin runsaasti. Useat ehdotukset koskivat myös erilaisten säädösten ja niissä tapahtuneiden muutosten käsittelyä. Nämä aihepiirit olivat nousseet esiin myös aikaisempien vuosien täydennyskoulutuksissa toivotuimpina, ja niitä olikin nostettu tämänkin koulutuksen sisältöön. Vastauksista löytyi uusina aihepiiriehtoituksina vaurioajoneuvojen katsastukset sekä kevyiden O2-luokan perävaunujen katsastukset.

Varsinaisia koulutustoiminnan kehitysehdotuksia kysyttiin vielä erillisellä avoimella kysymyksellä. Tähän kysymykseen tuli varsin vähän varsinaisia kehitysehdotuksia. Isossa osassa vastauksia ilmaistiin tyytyväisyys nykyiseen toimintaan, ja useimmat ehdotukset liittyivät verkkokoulu.com-alustan toimivuuden parantamiseen. Muutamissa vastauksissa toivottiin perinteisiä läsnäolokoulutuksia, ja muutamissa ehdotettiin katsastuksen työvaiheisiin liittyvän videomateriaalin lisäämistä. Kysymys oli sijoitettu kyselyn alkuosaan, joka ei välttämättä ollut paras mahdollinen kohta sada mietittyjä vastauksia varsin laajaan kysymykseen.

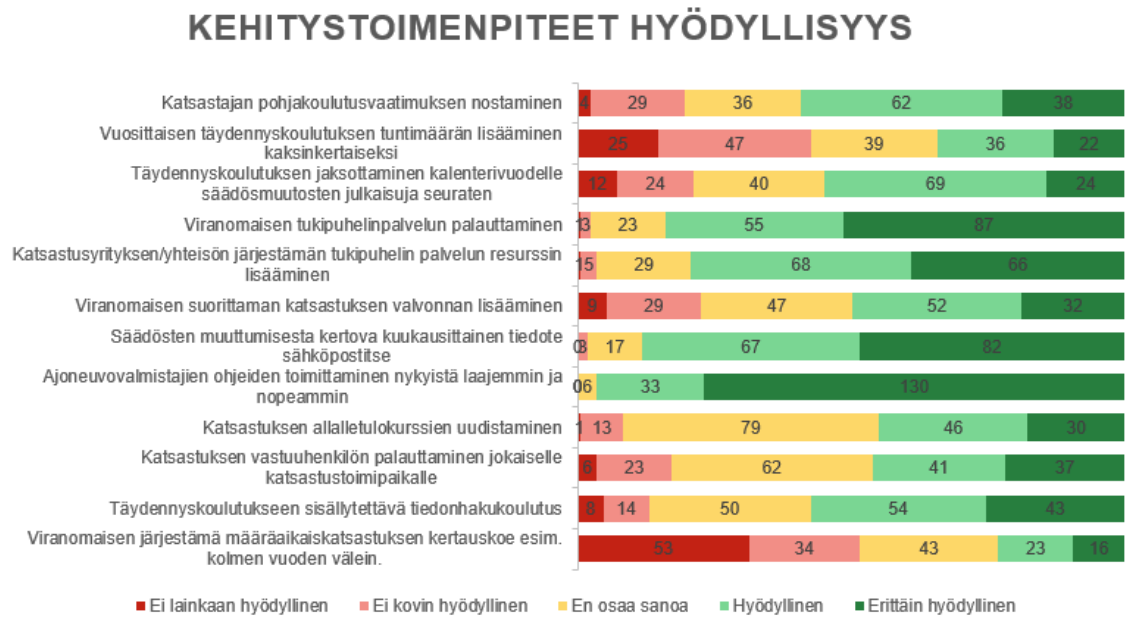
7.2 Katsastusalan osaamisen kehittäminen

Näkemyksiä katsastusalan osaamisen kehittämisestä pyrittiin kartoittamaan kahdella Kysymyssarjalla ja yhdellä avoimella kysymyksellä. Ensimmäisessä kysymyssarjassa lueteltiin olemassa olevia osaamista tukevia ja ylläpitäviä tekijöitä, joiden merkitystä vastaajien tuli arvioida. Toisessa sarjassa esitettiin erilaisia mahdollisia ja mahdottomia keinoja, joilla osaamista voisi yrittää lisätä. Vastaajia pyydettiin arvioimaan näiden keinojen potentiaalista hyödyllisyyttä.

Ensimmäisen kysymyssarjan vastauksissa hajonta oli hyvin pientä, sillä kaikkia osaamista tukevia nykyisiä toimintoja pidettiin varsin tärkeinä. Vastausten yhteneväisyydestä voi päätellä, että kysymyksen muotoilu olisi voinut olla toisenlainen. Esimerkiksi pyytämällä vastaajia laittamaan osaamista tukevat tekijät tärkeysjärjestykseen olisi luultavasti saatu käyttökelpoisempaa tietoa. Ensimmäisen kysymyssarjan perusteella hieman muita tärkeämmiksi tekijöiksi erottuivat katsastajilta edellytettävä vähintään kuuden kuukauden korjaamokokemus sekä viranomaisten tuottama katsastuksen tukimateriaali. Myös yrityksen tai yhteisön tarjoama tekninen neuvonta korostui hieman tärkeämpänä muihin tekijöihin verrattuna. Vastaajaryhmien välillä oli vaikea huomata eroja ensimmäisessä kysymyssarjassa, mutta sellaiset henkilöt, joilla oli pohjakoulutuksena muu kuin autoalalta saatu teknikon tai insinöörin tutkinto, pitivät kuuden kuukauden korjaamokokemusvaatimusta vielä muitakin ryhmiä tärkeämpänä.

Toisen kysymyssarjan vastauksissa ehdotettujen kehitystoimenpiteiden välillä ilmeni merkittäviä eroja (kuva 3). Kaikki vastaajaryhmät pitivät ajoneuvovalmistajien ohjeiden laajempaa ja nopeampaa saattamista katsastajien käyttöön hyödyllisimpänä kehitystoimenpiteenä, eikä yksikään vastaajista pitänyt tätä toimenpidettä tarpeettomana. Myös kuukausittaista sähköpostitiedotetta säädösten muutoksista sekä viranomaisen tukipuhelinpalvelun palauttamista pidettiin erittäin hyödyllisinä toimenpiteinä. Tukipuhelimen palauttaminen oli sisällytetty ehdotuksiin, koska aihe on herättänyt keskustelua katsastajien keskuudessa viime vuosina. Lisäksi ehdotettiin resurssien lisäämistä yrityksen tai yhteisön tarjoaman tukipuhelinpalvelun parantamiseksi, ja vastaajat pitivät tätä lähes yhtä hyödyllisenä toimenpiteenä kuin viranomaisen järjestämän tukipuhelimen palauttamista.

Toisen kysymyssarjan hyödyttömämpinä kehitysedotuksina pidettiin viranomaisen järjestämää säännöllistä määräaikaikatsastuksen kertauskoea sekä täydennyskoulutuksen tuntimäärän lisäämistä. Myös katsastuksen viranomaisvalvonnan lisäämistä ja täydennyskoulutuksen jaksottamista useampaan osaan pitkin vuotta pidettiin vastauksissa melko hyödyttöminä toimenpiteinä. Vastaukset olivat hyvin samankaltaisia kaikissa vastaajaryhmissä.

Kuva 3. Kehitystoimenpiteiden hyödyllisyys, kaikki vastaajat.

Avoimessa kysymyksessä pyydettiin osallistujilta ehdotuksia toimenpiteistä, joilla alalla työskentelevien osaamista voitaisiin kehittää. Moni vastaajista jätti kohdan tyhjäksi, ja useat vastaukset käsitelivät samoja aiheita, jotka olivat jo esillä kysymyssarjoissa. Näihin kuuluivat esimerkiksi tukipuhelimiin liittyvät ehdotukset sekä täydennyskoulutuksen määrään ja toteutustapaan liittyvät kommentit. Myös korjaamokokemuksen lisäämistä ehdotettiin muutamissa vastauksissa.

Eräässä vastauksessa ehdotettiin sähköistä viestintäkanavaa, jonka avulla voisi ilmoittaa Traficomille lisämateriaalia vaativista aiheista, kuten yksityiskohtaisista valmistajan ohjeista katsastuksen tueksi. Muutamissa vastauksissa pidettiin ongelmana eri katsastustoimipaikkojen vaihtelevia tulkintoja katsastuspäätöksistä. Yhdessä näistä ehdotettiin ratkaisuksi valvonnan lisäämistä, kun taas toisessa ratkaisuehdotus jäi avoimeksi.

7.3 Katsastusalan vetovoimatekijät

Katsastusalan vetovoimatekijöitä kartoitettiin kyselyssä yhden kysymyssarjan ja kahden avoimen kysymyksen avulla. Kysymyssarja sisälsi 16 alan vetovoimaa mahdollisesti lisäävää tekijää, joita vastaajien tuli arvioida niiden tärkeyden mukaan. Vastauksissa tärkeimmiksi tekijöiksi nousivat yleiset asiat, kuten työyhteisön ilmapiiri ja hyvä johtaminen. Lähes yhtä tärkeinä pidettiin työskentely-ympäristöä, palkkatasoa ja työaikoja. Vähiten merkityksellisinä vetovoiman kannalta kaikkien vastaajien keskuudessa pidettiin mahdollisuutta ryhtyä yrittäjäksi, työn viranomaistehtävää vastaavaa luonnetta sekä työllistymismahdollisuuksia eri puolilla maata.

Vastaajaryhmien välillä vastaukset olivat pääosin samanlaisia, mutta hieman eroa oli niillä vastaajilla, jotka työskentelevät katsastusalalla muissa kuin katsastajan tehtävissä. Tässä ryhmässä kaikki pitivät tärkeinä myös katsastustyön merkitystä yhteiskunnassa, työn merkityksellisyyttä sekä työn viranomaistehtävää vastaavaa luonnetta.

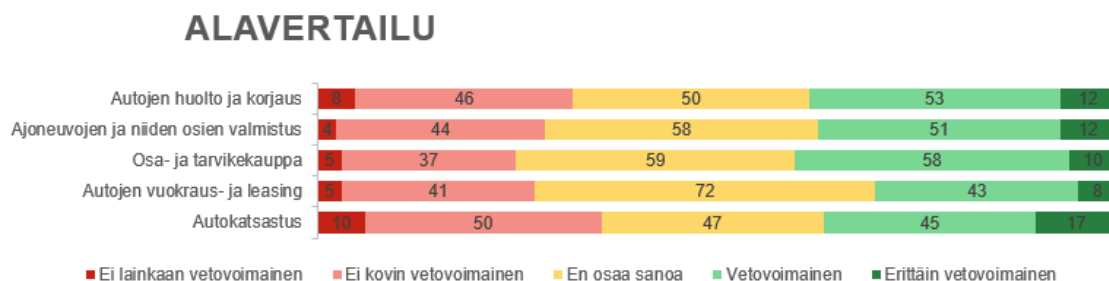
Avoimista kysymyksistä ensimmäisessä tiedusteltiin tekijöitä, jotka saisivat nykyiset työntekijät pysymään katsastusalalla. Vastauksissa korostuivat selvästi neljä keskeistä asiaa: palkkaus, edut, työolosuhteet ja katsastustyön sujuvuus. Muutamissa vastauksissa mainittiin myös alan arvostuksen parantaminen, katsastustyön tasalaatuisuuden lisääminen sekä kausivaihteluiden vähentäminen.

Toinen kysymys koski mahdollisia kehitystoimenpiteitä, joilla alaa voitaisiin tehdä houkuttelevammaksi uusille työntekijöille. Yleisimmät vastaukset liittyivät jälleen palkkaukseen ja etuihin, mutta osa vastaajista pohti myös alan positiivisten puolien markkinointia eri kanavissa, alan arvostuksen nostamista sekä koulutuspolkujen kehittämistä – kuitenkin työkokemusvaatimuksista tinkimättä.

7.4 Alavertailu

Kyselyssä oli myös täydentävänä osiona autoklusterin toimialojen vertailu niiden koetun vetovoiman suhteen. Vertailussa vastaajia pyydettiin arvioimaan Likert-

asteikolla, kuinka vetovoimaisina he pitävät eri aloja. Arvioitavat alat olivat autojen huolto ja korjaus, ajoneuvojen ja niiden osien valmistus, osa- ja tarvikekauppa, autojen vuokraus ja leasing sekä autokatsastus. (Kuva 4.)

Kuva 4. Alavertailu, kaikki vastaajat.

Vastausten hajonta oli suurta, mutta kaikkien vastaajien keskuudessa vetovoimaisimpana pidettiin osa- ja tarvikekaupan alaa. Eniten "en osaa sanoa" -vastauksia annettiin autojen vuokraus- ja leasing-toimialasta, kun taas selkeimmät mielipiteet koskivat katsastusala. Tulosten perusteella vuokraus- ja leasing-toimiala on kyselyyn vastanneille tuntemattomin, kun taas katsastusala on heille tutuin. Vaikka katsastusala oli kaikkien vastaajien keskuudessa vähiten vetovoimainen, se oli kuitenkin vetovoimaisin sellaisten henkilöiden vastausten mukaan, jotka työskentelevät katsastusosalalla katsastajan roolissa. Yrittäjät puolestaan pitivät katsastusala vähiten vetovoimaisena, mikä saattaa viitata esimerkiksi rekrytointivaikeuksiin.

8 Pohdinta

Opinnäytetyön tutkimuksen kyselyyn vastanneet HelppoKatsastuksen järjestämän täydennyskoulutuksen osallistujat pitävät nykyistä täydennyskoulutusta varsin onnistuneena ja toimivana, ja tähän viittaa myös täydennyskoulutuksen markkinaosuus verrattuna HelppoKatsastuksen markkinaosuteen katsastuksessa. HelppoKatsastuksen järjestämää koulutusta voidaan siis pitää lajissaan hyvälaatuisena. Koulutuksen vahvuuksia löytyi etenkin kouluttajien esiintymisestä, koulutuksen löydettävyydestä sekä aikataulutuksesta. Täydennyskoulutuksen vieminen kokonaan verkkoon on ollut osallistujien kannalta hyvä asia, ja

teknisiä verkkokoulualustalle kirjautumiseen liittyviä ongelmia lukuun ottamatta palaute on suurimmaksi osaksi hyvää. Muutama osallistuja kaipasi perinteistä läsnäolokoulutusta, mutta heitä oli todella vähän. Koulutukseen liittyvistä kyselyvastauksista on vaikea löytää varsinaisia koulutustoimintaan liittyviä kehitysehdotuksia, mutta toiveaiheita seuraaviin koulutuksiin löytyy useampia ja ne ovat suoraan varsin käyttökelpoisia.

Alan osaamisen kehittäminen nähdään ennen kaikkea toiveena paremmista tutkimateriaaleista ja neuvontapalveluista, jotka liittyvät ajoneuvotekniikkaan ja lainsäädäntöön. Koulutuksen määrän tai vaativuuden lisäämistä ei pidetä yhtä merkittävänä keinona osaamisen parantamiseksi. Nämä havainnot heijastavat todellista tilannetta, sillä katsastajien tarvitsemat tiedot ovat hajallaan monissa eri lähteissä. Tieto ja säädökset ovat niin monimutkaisia ja laajoja, ettei niiden hallintaa voi kattavasti oppia pelkästään koulutuksissa, vaan työssä tarvitaan jatkuvasti lähteitä tai tukipalveluita, joista tietoja voi tarkistaa.

Kyselytutkimuksessa katsastusalan houkuttelevuustekijöiksi nousivat yleiset asiat, kuten palkka, edut, hyvä työilmapiiri, asialliset toimitilat ja hyvä johtaminen. Näillä seikoilla voi erottautua katsastusalan sisällä muista yrityksistä, mutta houkuttelevuuden lisäämiseksi verrattuna autoalan muihin sektoreihin on syytä tarkastella myös suoraan katsastusalaan liittyviä tekijöitä. Kyselyn perusteella työajat ja palkkaus voidaan nähdä katsastusalan potentiaalisina vetovoimatekijöinä verrattuna muihin autoalan sektoreihin, ja nämä voisivat mahdollisesti olla keskeisiä katsastusalan markkinoinnissa.

Avoimissa vastauksissa esitettiin myös ajatuksia alalle pääsyn helpottamisesta, esimerkiksi muuttamalla nykyisiä pohjakoulutusvaatimuksia. Alalle kouluttautuminen ammattitutkinnon tai insinörikoulutuksen kautta koetaan hankalaksi, joten koulutuspolkujen uudistaminen voisi parantaa katsastusalan houkuttelevuutta. Lisäksi muutama vastaaja pohti katsastusalan vähäistä tunnettuutta ja markkinoinnin puutetta, etenkin opiskelijoiden keskuudessa, mikä voi liittyä siihen, että ala on pieni eikä brändikampanjoita ole juuri nähty.

Kyselyssä vertailtiin myös eri autoalan sektoreita, mutta vertailu ei onnistunut kovin hyvin. Erot jäivät pieniksi, ja kysymys toimialojen vetovoimasta oli muotoiltu liian epäselvästi. Tulokset olisivat todennäköisesti olleet selkeämpiä, jos toimialat olisi pyydetty asettamaan houkuttelevuusjärjestykseen. Tutkimuksen perusteella eri autoalan toimialat koettiin lähes tasavahvoiksi vetovoiman suhteen, eikä selkeää suosikkia tai inhokkia voi nimetä.

9 Johtopäätökset ja kehittämissuhteet

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa tietoa HelppoKatsastus Oy:n koulutustoiminnan kehittämiseksi, niin että yrityksen järjestämät koulutukset houkuttelisivat uusia tekijöitä, ja niissä voitaisiin hyödyntää nykyaikaisia koulutusmenetelmiä. Samalla pyrittäisiin edistämään yrityksen työnantajakuvaa. Tavoitteena oli myös arvioida lainsäädännön kehittämistarpeita, joiden suhteen yrityksen kannattaisi pyrkiä tekemään vaikuttamistyötä koulutuksensa parantamiseksi.

Opinnäytetyön kyselytutkimus onnistui määrällisesti hyvin ja tarjosi kattavasti näkemyksiä alan toimijoilta. Kuitenkin jo alalla työskentelevien vastaukset eivät välttämättä anna objektiivista kuvaa siitä, miten ala näyttää ulkopuolisille tai teknisen koulutuksen hankkimista harkitseville. Tutkimuksen Likert-asteikolla tehdyt kysymykset eivät aina tuottaneet selkeitä eroja vastausten välillä. Kysymysten muotoilu, jossa vaihtoehdot olisi asetettu paremmuusjärjestykseen, olisi voinut tuottaa selkeämpiä tuloksia. Silti Tutkimuksessa saatiin hyödyllisiä päätelmiä.

9.1 Houkuttelevuustekijät

Kyselyn tulosten perusteella alan houkuttelevuutta voisi parantaa korostamalla ihan tavallisia hyviin ammatteihin liittyviä piirteitä, joita yritykset voivat katsastusalallakin kehittää. Palkkaus, työajat ja työilmapiiri nousivat esiin tärkeimpinä houkuttelevuustekijöinä, vaikka ne eivät alaan liittyviä erityispiirteitä olekaan. Tutkimuksen mukaan nämä seikat ovat tärkeitä ja niiden ollessa kunnossa, niitä tulisi tuoda esille myös rekrytointiviestinnässä ja markkinoinnissa. Erityisesti

opiskelijoille ja muille potentiaalisille alalle tulijoille suunnattu viestintä voisi korostaa näitä tekijöitä.

Edellä mainitusta tuloksesta huolimatta voidaan päätellä, että tutkimukseen valituilla menetelmillä oli haastavaa tunnistaa sellaisia houkuttelevuustekijöitä, jotka voisivat merkittävästi lisätä koko katsastusalan vetovoimaa suhteessa muihin teknisiin aloihin. Avoimien kysymysten vastauksista löytyi kuitenkin joitakin näkemyksiä, joiden avulla näitä katsastusalaan liittyviä vetovoimatekijöitä voidaan arvioida yhdistämällä vastauksia HelppoKatsastuksen omiin päätelmiin. Yrityksen omassa arvioinnissa esille nousseet seikat, jotka saivat vahvistusta joidenkin kyselytutkimukseen vastanneiden kommentteista, olivat alalle pääsyn helpottaminen esimerkiksi pohjakoulutusvaatimusta laskemalla, selkeämpien koulutuspolkujen rakentaminen sekä alan tunnettuuden lisääminen.

Vaikka työvoimapula ei ole toistaiseksi muodostunut merkittäväksi ongelmaksi HelppoKatsastukselle, koko katsastusala on alttiina työvoiman vähenemiselle. Houkuttelevuuden lisäämiseksi HelppoKatsastus voi hyödyntää katsastusalaan, työpaikkoja ja kurssejaan markkinoidessaan vahvuuksiaan tuomalla esiin työntekijöiden hyvinvointiin keskittymisen, koulutuksistaan saamaansa hyvän palautteen sekä työyhteisönsä hyvän ilmapiirin.

9.2 Koulutuksen kehittäminen

HelppoKatsastus on viime vuosina tehnyt merkittävää työtä koulutustoimintansa kehittämiseksi, ja opinnäytetyön tulokset viittaavat siihen, että tämä on parantanut HelppoKatsastuksen koulutuksen laatua ja myös yrityksen mainetta. Tutkimuksen kohteena ollut täydennyskoulutus sai myönteistä palautetta erityisesti kouluttajien esiintymisestä, koulutuksen aikataulutuksesta ja verkko-opetuksen joustavuudesta.

Täydennyskoulutusten siirtäminen verkkoon on ollut toimiva ratkaisu. Vaikka teknisiä ongelmia kirjautumisessa on esiintynyt, osallistujat ovat olleet tyytyväisiä koulutuksen laatuun ja sisältöön. Kyselyn tulokset tukevat yrityksen käsitystä siitä, että nykyinen verkkokoulutusmalli on oikea, ja sitä kannattaa jatkokehittää.

Koulutuksen löydettävyys ja aikataulun joustavuus ovat mallin keskeisiä vahvuuksia.

Yrityksen arvion mukaan onnistuminen määräaikaikatsastusten täydennyskoulutuksissa vahvistaa sen mainetta myös alalletulokurssien ja erikoiskatsastuskoulutusten järjestäjänä. Arviota tukee se, että HelppoKatsastuksen järjestämiin alalletulokoulutuksiin osallistuvien määrä on kasvanut vuoden 2024 aikana.

Tutkimuksen mukaan koulutusten sisältöjä voisi kohdentaa vastaamaan vieläkin paremmin katsastajien kohtaamiin uusiin automalleihin ja niiden teknisiin vaatimuksiin liittyviin asioihin. Esimerkiksi sähkö- ja hybridiajoneuvojen katsastuksiin liittyvien teemojen lisäys nousi toistuvasti esiin kyselytutkimuksen vastauksissa, vaikka näitä sisältöjä koulutuksissa on jo ollutkin usealla kerralla. Lisäksi tutkimuksessa havaittiin, että koulutuksen tukipalveluiden, kuten ajoneuvotekniikkaa ja lainsäädäntöä koskevien materiaalien ja neuvontapalveluiden tarjoaminen, voisi olla sellaista toimintaa, joka parantaisi yrityksen koulutustoiminnan vaikuttavuutta ja mainetta.

9.3 Vaikuttaminen katsastajakoulutusta koskevaan säädäntöön

Alan koulutukseen liittyvän lainsäädännön kehittäminen on keskeinen kysymys henkilöstön saatavuuden ja koulutusmenetelmien kehittämisen kannalta, ja HelppoKatsastuksen kannattaa pyrkiä olemaan myös siinä mukana.

Katsastusalalla vallitseva työvoimapula ja alalla tällä hetkellä vaadittava korkeaho pohjakoulutus voi johtaa siihen, että tilannetta pyritään muuttamaan sellaisilla lainsäädäntömuutoksilla, jotka helpottaisivat mahdollisia katsastajan koulutuspolkuja. Esimerkiksi ammatillisen koulutuksen kautta alalle pääsemisen mahdollistaminen nykyistä helpommin voisi tuoda uusia tekijöitä alalle, ja myös HelppoKatsastus voisi hyötyä tällaisista säädösmuutoksista.

HelppoKatsastuksen koulutustoiminnan näkökulmasta olisi tärkeää pyrkiä vaikuttamaan myös koulutusmenetelmiä koskevien säädösten kehittämiseen. Suu-

rin este koulutusmenetelmien kehitykselle on tällä hetkellä rajoitetut mahdollisuudet hyödyntää etäopetusta. Määräaikaikatsastusten täydennyskoulutuksissa etäopetusta on säädösten puitteissa pystytty hyödyntämään enemmän kuin muissa koulutuksissa, ja kehitys täydennyskoulutusten sisällöissä sekä saaduissa palautteissa on yrityksen näkökulmasta ollut hyvää. HelppoKatsastuksen koulutustoimintaa voitaisiin kehittää myös muiden koulutusten osalta kattavamaksi ja laadukkaammaksi, jos etäopetuksen mahdollisuuksia laajennettaisiin lainsäädännössä koskemaan myös muita katsastusalan koulutuksia.

Vaikka yritys ei yksin pysty merkittävästi vaikuttamaan valtakunnallisiin säädöksiin, sen kannattaa olla mukana keskusteluissa ja toimia yhteistyössä alan toimijoiden ja Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. Näin yritys voi varmistaa, että sen näkökanta tulee kuulluksi, ja se pystyy hyödyntämään muutosten tuomat mahdollisuudet ensimmäisten joukossa.

9.4 Kehitysehdotukset

Tutkimuksen tulosten perusteella HelppoKatsastuksen koulutustoimintaa voidaan kehittää edelleen useilla konkreettisilla toimenpiteillä. Ensisijainen kehityskohde on vastaajia häiritsevien teknisten kirjautumisongelmien ratkaiseminen verkko-opetusalustalla, jolloin nykyisestä täydennyskoulutusmallista voidaan saada paras mahdollinen palaute. Tämä luultavasti lisäisi HelppoKatsastuksen täydennyskoulutuksen markkinaosuutta entisestään.

Täydennyskoulutuksen sisältöjä voidaan kehittää houkuttelevimmiksi osallistujien toiveiden pohjalta. Täydennyskoulutuksen aiheoiveita voidaan kerätä koulutuspalautteen yhteydessä samalla menetelmällä, jolla tämän opinnäytetyön kysely tehtiin. Aihe-ehdotusten kysely voitaisiin lisätä koulutuksen verkkojulkaisun yhteyteen, jolloin toivottuja aihepiirejä voitaisiin lisätä meneillään olevan verkkokurssin sisällöksi kurssin aikana. Aiheoiveita olisi mahdollista toteuttaa myös verkkokurssin lopussa olevan live-webinaarin yhteydessä.

Koulutuksen tehostamiseksi ja katsastajien osaamisen kehittämiseksi yrityksen kannattaisi rakentaa osaamisen tueksi jatkuvasti toimivia tukipalveluita. Tällaisia

tukipalveluita voisivat olla erilaisten ajoneuvojen katsastuksiin liittyvät tukimateriaalit yrityksen intranetsivustolla. Katsastajien kaipaamaa tukipuhelinpalvelua yrityksen ei todennäköisesti kannata lisätä nykyiseltä tasoltaan, vaan ennemminkin yrittää luoda edellä mainituista tukimateriaaleistaan sellaisia, että puhelintuen tarve vähenisi. Katsastuksiin liittyvään tietoon ja säädöksiin voisi myös pyrkiä luomaan tekoälypohjaista hakutyökalua, jolla eri tietolähteiden tietoja voisi yhdistellä.

Alan houkuttelevuuden lisäämiseksi HelppoKatsastuksen kannattaa laajentaa yhteistyötä oppilaitosten kanssa, tuoda selkeästi esille alalle pääsyn vaatimukset ja korostaa katsastustyön etuja. Samalla olisi hyödyllistä pyrkiä vaikuttamaan katsastusalan koulutusta koskevaan lainsäädäntöön, jotta alalle koulutautuminen olisi mahdollisimman sujuvaa myös ammatillisen perustutkinnon kautta. Erityisesti verkko- ja etäkoulutusten lisäämistä olisi syytä edistää lainsäädännön tasolla. Tämän saavuttamiseksi voisi ensimmäisenä askeleena toimia kyselytutkimus, jossa kartoitetaan etäkoulutuksen hyötyjä ja haasteita HelppoKatsastuksen seuraavan täydennyskoulutuksen osallistujilta.

Lähteet

- 1 Autoala ei selviä ilman ulkoista työvoimaa. Verkkajulkaisu Talouselämä. <https://www.talouselama.fi/kumppanisisallot/akl-summit/monikulttuurisuus-on-osa-autoalan-vetovoimaa/>
- 2 Sohlberg, Jouko. 2022. AKL Jälkimarkkinoinnin tilannekatsaus. Luentoaineisto.
- 3 Lainkirjoittajan opas, 6.3 EU-Säädökset. Verkkajulkaisu Finlex [<https://lainkirjoittaja.finlex.fi/6-euroopan-unionin-oikeus-osana-suomen-oikeusjarjestysta/6-3/#jakso-6-3-3>.] Luettu 24.4.2024.
- 4 Tieliikenteen säädösinfo 13.3.2024. Esitysmateriaalit. Traficom.
- 5 Ajoneuvolaki 82/2021. 15.1.2021.
- 6 Laki ajoneuvojen katsastustoiminnasta 957/2013. 13.12.2013.
- 7 Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa ajoneuvojen katsastushenkilöstön jatkokoulutuksesta ja muusta ammattitaidosta 2014. 6.3.2014/199.
- 8 Laki ammatillisesta koulutuksesta 2017. 11.8.2017/531
- 9 Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta 2017. 2.10.2017/680
- 10 Tutkinnon perusteiden laadunvarmistusmalli. 18.8.2023. Verkkoaineisto. Opetushallitus.
- 11 Ajoneuvoalan ammattitutkinnon perusteet 2018. OPH-1361-2018 [<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-perusteet>] Luettu 24.4.2024
- 12 Ajoneuvoalan erikoisammattitutkinto 2018. Tutkinnon perusteet. OPH-2821-2018 [<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/tutkintojen-perusteet>] Luettu 24.4.2024
- 13 Mitä ajoneuvokatsastajalta edellytetään? Verkkoaineisto. Traficom. [<https://www.traficom.fi/fi/liikenne/tieliikenne/mita-ajoneuvokatsastajalta-edellytetaan>] Luettu 5.5.2024
- 14 Katsastajakoulutuksia tarjoavat yhteisöt Suomessa. Verkkoaineisto. Traficom. [<https://www.traficom.fi/fi/liikenne/tieliikenne/ajoneuvokatsastajien-kouluttajat?toggle=Ajoneuvokatsastajien%20koulutusta%20tarjoavat%20yhteis%C3%B6t>] Luettu 24.4.2024.
- 15 Katsastustoiminnan tunnuslukuja 2/2022. Luentomateriaali katsastusalan yhteistyöryhmässä. Traficom.

- 16 Katsastustoiminnan tunnuslukuja 4/2024. Luentomateriaali katsastusalan yhteistyöryhmässä. Traficom.
- 17 Katsastusalan tilannekatsaus 2023. Verkkoaineisto. Traficom.
[<https://www.traficom.fi/fi/ajankohtaista/katsastusalan-tilannekatsaus-2023>]
Luettu 3.8.2024
- 18 Pietilä, Veikko 1973. Sisällön erittely. Helsinki. Gaudeamus Oy.
- 19 Olkkonen, Jarmo —Pääkkönen Heikki 2019, Ajoneuvokatsastajan koulutus Saimaan Ammattiopistossa. Opinnäytetyö. 29.5.2019
- 20 Kilpeläinen, Toni 2022, Erikoiskatsastuskoulutuksen sisällön ja osaamisvaatimusten vastaavuus. Opinnäytetyö. 14.10.2022
- 21 Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki. Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- 22 Juuti, Pauli – Puusa, Anu 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Tallinna. Gaudeamus Oy.
- 23 Sarajärvi, Anneli – Tuomi, Jouni 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki. Tammi.

Liitteet

Opinnäytetyön kyselylomake

Täydennyskoulutuksen palautekysely

HelppoKatsastus kehittää koulutustarjontaansa. Anna meille palautetta ja vastaa muutamaa alan kehitystarpeita koskevaan kysymykseen. Vastaamalla kyselyyn autat meitä kehittämään katsastusalan osaamista Suomessa. Kysely on anonyymi. Kysely ei tallenna henkilö- tai yhteystietoja, eikä yhdistä em. tietoja koulutukseen osallistumisen perusteella. Koulutuksen kehittämiseksi on tarkoitus myöhemmin julkaista HelppoKatsastus Oy:lle tehtävä tutkimustyö, jossa kyselyvastauksia käytetään aineistona. Lisätietoja palautekyselystä: ilkka.vento@helppokatsastus.fi

* Pakollinen kysymys

1. Millaisessa roolissa työskentelet tällä hetkellä *

Merkitse vain yksi soikio.

- Katsastajana työtekijäroolissa
- Katsastajana esimiesroolissa
- Katsastusryhtijänä
- Muussa katsastusalaan liittyvässä tehtävässä
- En työskentele tällä hetkellä katsastusalalla
- En halua kertoa

2. Kuinka kauan olet työskennellyt katsastusalalla yhteensä? *

Merkitse vain yksi soikio.

- 1-3 vuotta
- 4-7 vuotta
- 8-15 vuotta
- yli 15 vuotta

3. Minkälainen katsastusalalle soveltuva pohjakoulutus sinulla on? *

Merkitse vain yksi soikio.

- Autoalan Insinööri/Teknikko
- Muu Insinööri/Teknikko
- Ammattitutkinto
- Erikoisammattitutkinto
- Muu: _____

4. Mitä asioita toivoisit käsiteltävän täydennyskoulutuksessa ensivuonna?

5. Millä tavalla toivoisit HelppoKatsastuksen kehittävän koulustoitimintaansa?

6. Arvio asteikolla erittäin onnistunut - ei lainkaan onnistunut, miten hyvin onnistuimme tällä kertaa täydennyskoulutuksen eri osa-alueissa

HUOM! Mobiilikäyttäjää, vieritä vastausvaihtoehdot näkyviin oikealta.

Merkitse vain yksi soikio riviä kohden.

	Erittäin onnistunut	Onnistunut	En osaa sanoa	Ei kovin onnistunut	Ei lainkaan onnistunut
Koulutuksen löydettävyys	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutukseen ilmoittautuminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kouluttajien esiintyminen	☐	☐	☐	☐	☐
Aihevalinnat	☐	☐	☐	☐	☐
Eri aiheisiin käytetyn ajan painotus	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkokoulu sivuston toimivuus	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen aikataulu	☐	☐	☐	☐	☐
Tallenteiden tekninen toteutus	☐	☐	☐	☐	☐
Webinaarin ajankohta	☐	☐	☐	☐	☐

7. Miten katsastusala tulisi mielestäsi kehittää, jotta ala houkuttelisi uusia tekijöitä?

8. Mitkä olisivat seikkoja, jotka saisivat nykyiset tekijät pysymään alalla?

9. Arvioi asteikolla erittäin tärkeä - ei lainkaan tärkeä, kuinka tärkeänä pidät seuraavia olemassa olevia tekijöitä katsastus alalla työskentelevien osaamisen kannalta. *

HUOM! Mobiilikäyttäjä, vieritä vastausvaihtoehdot näkyviin oikealta.

Merkitse vain yksi soikio riviä kohden.

	Erittäin tärkeä	Tärkeä	En osaa sanoa	Ei kovin tärkeä	Ei lainkaan tärkeä
Vuosittainen täydennyskoulutus	☐	☐	☐	☐	☐
Allatuloiltoilta vaadittava 6kk korjaamokokemus	☐	☐	☐	☐	☐
Nykyinen pohjakoulutusvaatimus(vähintään ammatitutkinto)	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityksen tai yhteisön oma tekninen neuvonta	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityksen sisäiset ohjeet	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaisen tukimateriaali muotoiset ohjeet	☐	☐	☐	☐	☐
Traficom extranet sivusto	☐	☐	☐	☐	☐
Traficom säädöspankki	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityksen/yhteisön itse järjestämä koulustoiminta	☐	☐	☐	☐	☐

10. Arvio asteikolla erittäin hyödyllinen-ei lainkaan hyödyllinen, sitä miten hyödyllisiä seuraavanlaiset kehitystoimenpiteet olisivat katsastusalalla työskentelevien osaamisen kannalta. *

HUOM! Mobiilikäyttäjät, vieritä vastausvaihtoehdot näkyviin oikealta.

Merkitse vain yksi soikio riviä kohden.

	Erittäin hyödyllinen	Hyödyllinen	En osaa sanoa	Ei kovin hyödyllinen	Ei lainkaan hyödyllinen
Katsastajan pohjakoulutusvaatimuksen nostaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Vuosittaisen täydennyskoulutuksen tuntimäärän lisääminen kaksinkertaiseksi	☐	☐	☐	☐	☐
Täydennyskoulutuksen jaksottaminen kalenterivuodelle säädosmuutosten julkaisuja seuraten	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaisen tukipuhelinpalvelun palauttaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Katsastusyrityksen/yhteisön järjestämän tukipuhelin palvelun resurssin lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaisen suorittaman katsastuksen valvonnan lisääminen	☐	☐	☐	☐	☐
Katsastusta koskevien säädösten muuttumisesta kertova kuukausittainen tiedote sähköpostitse	☐	☐	☐	☐	☐
Ajoneuvovalmistajien ohjeiden toimittaminen katsastajien käyttöön nykyistä laajemmin ja nopeammin	☐	☐	☐	☐	☐
Katsastuksen allattetulokurssien uudistaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Katsastuksen vastuuhenkilön palauttaminen jokaiselle katsastustoimipaikalle	☐	☐	☐	☐	☐
Täydennyskoulutukseen sisällytettävä tiedonhakukoulutus	☐	☐	☐	☐	☐
Viranomaisen järjestämä määräaikaikatsastuksen kertauskoe esim. kolmen vuoden välein.	☐	☐	☐	☐	☐

11. Onko sinulla mielessäsi jokin kehitystoimenpide, jolla alalla työskentelevien osaamista voisi parantaa?

12. Arvioi asteikolla erittäin tärkeä - ei lainkaan tärkeä, kuinka tärkeänä pidät seuraavia tekijöitä katsastusalan vetovoiman kannalta *

HUOM! Mobiilikäyttäjä, vieritä vastausvaihtoehdot näkyviin oikealta.

Merkitse vain yksi soikio riviä kohden.

	Erittäin tärkeä	Tärkeä	En osaa sanoa	Ei kovin tärkeä	Ei lainkaan tärkeä
Tehtävän yhteiskuntavastuu	☐	☐	☐	☐	☐
Katsastusalan maine julkisuudessa	☐	☐	☐	☐	☐
Palkkataso	☐	☐	☐	☐	☐
Työn viranomaistehtävää vastaava luonne	☐	☐	☐	☐	☐
Työn merkityksellisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Työskentely ympäristö	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittymis- ja kouluttautumismahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐
Työyhteisön ilmapiiri	☐	☐	☐	☐	☐
Hyvä johtaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Katsastustyön arvostus yhteiskunnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Työskentely erilaisten ajoneuvojen parissa	☐	☐	☐	☐	☐
Työskentely uuden ajoneuvotekniikan parissa	☐	☐	☐	☐	☐
Alalla työskentelevien korkea koulutustaso	☐	☐	☐	☐	☐
Työajat	☐	☐	☐	☐	☐
Työmahdollisuudet eri puolilla maata	☐	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus ryhtyä katsastusyrittäjäksi	☐	☐	☐	☐	☐

13. Arvio lopuksi kaikkia autotoimialan toimintoja asteikolla erittäin vetovoimainen - ei lainkaan vetovoimainen, miten hyvin ne ovat mielestäsi onnistuneet viimeaikoina luomaan vetovoimaa työmarkkinoilla. *

HUOM! Mobiilikäyttäjät, vieraile vastausvaihtoehdot näkyviin oikealta.

Merkitse vain yksi soikio riviä kohden.

	Erittäin vetovoimainen	Vetovoimainen	En osaa sanoa	Ei kovin vetovoimainen	Ei lainkaan vetovoimainen
Autojen huolto ja korjaus	☐	☐	☐	☐	☐
Ajoneuvojen ja niiden osien valmistus	☐	☐	☐	☐	☐
Osa- ja tarvikekauppa	☐	☐	☐	☐	☐
Autojen vuokraus- ja leasing	☐	☐	☐	☐	☐
Autokatsastus	☐	☐	☐	☐	☐

14. Voit jättää halutessasi myös muuta vapaamuotoista palautetta tai kehitysehdotuksia.

Google ei ole luonut tai hyväksynyt tätä sisältöä.

Google Forms

